

Ardealul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Centralizarea

economiei naționale și supunerea ei omnipotenței Statului sunt trăsăturile caracteristice ale politicii economice postbelice. Această tendință a făcut ca forțele economice ale țării să descrească mereu. Ingerența exagerată a Statului a nimicit inițiativa individuală, fără de care toate economiile sunt menite peirii. Această tendință a dat naștere și circularei Băncii Naționale care a vrut, ca băncile particulare, divulgând secretul profesional, să dea informații asupra unor chestiuni pur interne și mai ales asupra unor chestiuni, care nu interesează de loc Banca Națională și care nu pot avea nici o legătură cu raportul economic ce există între Banca Națională și băncile particulare.

Nu vorbim acum de naivitatea punctelor. Nici de faptul că băncile nu pot da informații asupra obiectului întrebărilor. Până acum în nici o țară din lume nu există regula, ca atunci când cumperi o acțiune sau când depui vreo sumă la o bancă, se fii obligat a-ți declara religionea sau originea etnică. Banca Națională introduce deci o reformă exotica, nemaipomenită.

Dar acest lucru are numai o importanță secundară ca și faptul, că băncile nu puteau executa ordinul. Ceea ce este important, se poate caracteriza astfel, că Banca Națională introduce în raportul economic elemente cu totul străine. Și anume elemente politice.

Fiecare număr al foii noastre este dovadă vie pentru spiritul național de care suntem însuflețiiți în apărarea intereselor neamului român. Deci nu putem fi acuzați de un indiferentism național, când declarăm, că rolul economic al Băncii naționale nu poate avea nici o legătură cu chestiuni confesionale sau etnice. Un sovinizm miop ar putea să aperse altitudinea Băncii Naționale cu aceea, că datele cerute sunt necesare pentru a putea favoriza băncile românești fața de băncile minoritare. Dar evenimentele din timpul din urmă ne au arătat, că astfel de distincțiuni sunt defavorabile în ultimă analiză chiar și pentru idea națională.

Economia națională a unei țări este o unitate, un organism unitar și prin urmare boala unei părți are repercusiune fatale și asupra celorlalte organe ale aceluiaș corp. Dacă băncile cu caracter minoritar, în lipsa unui reescont, fac cămăterie, atunci nici celelalte bănci nu se vor jena se ia dobânzi exagerate, ruinând astfel producția internă. Iar dacă Banca Națională ar vrea ca prin condiționarea reescontului de maximizarea dobânzilor ce se pot socoti clienților, să nimicească uzura, sclupirea creditului se va

Elkerülhetetlenek látszik a csőd az aradi Egyesült Banknál

Bűnvádi feljelentések özöne az ügyvezetői gazdagság ellen. — Március 4-ikére új közgyűlést hívtak össze, amelynek megtartására esetleg nem is kerül sor. — Letartóztatták az igazgatósági elnököt, a vezérigazgatót és az ügyvezető igazgatót

Az aradi EGYESÜLT BANK ügyének kellemetlen fordulatáról már beszámoltunk. Azóta az Egyesült Bank ügye a napilapok bűnügyi rovatába került. KARTON vezérigazgatót, GYÖRGY Ignác ügyvezető igazgatót és dr. Éles Géza igazgatósági elnököt letartóztatták, a bűnvádi feljelentések a többi igazgatósági tagok ellen is készülnek.

A betétesek vonakodnak az egyezségi formulát aláírni. A felszámolóbizottságot alaki hibák miatt a törvényszék cégbirósága nem jegyezte be, a likvidálást folytatni képtelen és ezért március 4-re rendkívüli közgyűlést kellett összehívnia, hogy a formai hibák korrigáltassanak. Kérdés azonban, hogy ilyen körülmények között, amikor a jó konc reményében még szitják is bizonyos elemek a tüzet, sor kerülhet-e még a közgyűlés megtartására? Nem fogják-e elrendelni a csődöt, ami közel négyezer kis betétes vagyonának összeomlását fogja jelenteni?

Az Aradi Faipari Vállalat ismét üzembe helyezte fűrészeit és parkettgyárát

Az ARADI FAIPARI VÁLLALAT, amely KORNISS TESTVÉREK aradi cég érdekeltsege, ismét üzembe helyezte 5 gatteres fűrészt és parkettgyárát, amely Románia egyik legnagyobb ilyen üzeme.

A fűrész és parkettgyár foglalkoztatása a határmenti fűrészek kedvezőtlen helyzete ellenére is biztosított, miután a cég jelentékeny gömbfakészlettel rendelkezik és újabban több ezer négyzetméter gömbfát is vásárolt ab Arad állomás.

aráta supt o altă formă. Producătorii și comercianții cari nu pot acoperi trebuințele lor de credit, decât la băncile nefavorizate, vor urca prețurile și este cert, că exemplul lor va fi imitat și de acei producători și comercianți, cari se bucură de un credit mai estin. În fine, dacă dobânzile vor fi supuse unei reduceri legale, se va crea o clasă întreagă de cămătari particulari.

Dacă însă Banca Națională va acorda reescont cu condițiuni egale tuturor băncilor, fără a examina religionea și originea etnică a acționarilor, creditul poate fi normalizat. Dacă băncile minoritare, având reescont suficient, nu vor promite dobânzi mari pentru depuneri, banul va putea fi plasat în aceleași condițiuni modeste cam la toate institutele financiare și prin urmare acordarea creditelor se va putea face în împrejurări sănătoase. Și acesta este scopul în adevăr patriotic.

Szerencsétlen

minden olyan rendszer, mely a közgazdasági életet centralizálni és az állami mindenhatóságnak kiszolgáltatni igyekszik. Ennek a törekvésnek köszönhetjük, hogy Romániában az egyéni vállalkozási kedv a minimumra esökkent és hogy közgazdaságunk a mai siralmas állapotban van.

Ez a törekvés adott életet a Banca Nationala legujabb köriratának is, mely arra akarta kényszeríteni a bankokat, hogy a hivatalos titok megsértésével felvilágosításokat adjanak oly kérdésekre, melyeket mindig tisztán belső ügynek tekintettek és amelyeknek semmi közük sincs ahhoz a gazdasági kapcsolathoz, mely a Nemzeti Bank és magánbankok között fennáll.

Né is essék szó a feltett kérdések naivitásáról és arról, hogy azokra a bankok nem is tudtak volna válaszolni. Csak a dolog egzotikus voltát

akarjuk leszögezni, amikor megállapítjuk, hogy eddig egyetlen országban sem irták elő, hogy ha valaki részvényt akar vásárolni, vagy pénzt akar betenni a bankba, igazolnia kell vallását, vagy etnikai származását. Mindezek azonban csak másodrendű kérdések, melyek eltörpülnek azzal szemben, hogy a Nemzeti Bank a tisztán gazdasági kérdésbe idegen, még pedig politikai elemeket vegyít.

Lapunk minden száma élő bizonyítékkal arról, hogy hazafias lelkesedéssel védelmezzük a román nép érdekeit. Nincs tehát nemzeti közönyösség, vagy lanyhaság abban, ha megállapítjuk, hogy a Nemzeti Bank gazdasági szerepe nem állhat kapcsolatban felekezeti vagy etnikai szempontokkal és csak rövidlátó sovinizmus volna az, hogy a Nemzeti Banknak a kérdéses adatokra szüksége van, mert védenie kell a román jellegű intézeteket a kisebbségekkel szemben. A legutóbbi idők eseményei megtanítottak bennünket arra, hogy ez nem hazafias álláspont. Az ily megkülönböztetések végeredményben hátrányosak a nemzeti eszmére. Minden ország közgazdasága egységes egész szervezet, amelynek egy részét sem lehet úgy megkárosítani, hogy a többi ne szenvedjen. Naivitás azt hinni, hogy a kisebbségi bankok meggyengülése a román bankok erősödésére és a román nép sorsának javulására vezethet. A kisebbségi bankok megfelelő visszleszámítolás hiányában igyekeznek magas kamattal minél több betétet gyűjteni és a magas kamattal, melyet fizetnek, kényszerítik őket arra, hogy magas kihelyezési kamatot is követeljenek. Az így előálló kamatdrágaságot pedig a tőke természeténél fogva azok a bankok is kihasználják, melyeknek kielégítő visszleszámítolásuk van.

Ha viszont a Nemzeti Bank a favorizált intézeteket a reeszkompt megvonásának fenyegetésével a kamattel-szállításra kényszeríti, a drágulás át megy a termelőkre és kereskedőkre. Ezek nagyrésze csak kisebbségi intézeteknél kaphat hitelt, tehát a drágább hitel erejéig megdrágítják a termékek árát is, amelyet azután kihasználnak az olcsóbb hitelt élvező termelők és kereskedők is. Ezt a drágulást pedig végeredményben a román nép fizeti meg. Ha végül az állam a kisebbségi bankokat eltiltja a betétek elfogadásától, fel fog virágozni a magánüzora.

Ellenben, ha a Nemzeti Bank egyenlő feltételek mellett minden banknak megfelelő visszleszámítást ad, a verseny feltételei egyenlősülnek és megindulhat az egészséges hitelélet. Már pedig az igazi hazafiaság erre a célra kell, hogy törekedjék.

A telekkönyvek rendezetlensége késlelteti a jelzálogkölcsönöket

Kolozsváron 13.000 darab telekkönyvi akta vár elintézésre. — Miért nem kaphatnak kölcsönt a reális fedezettel rendelkező ingatlantulajdonosok? A bankoktól elfogadják a pénzt, de megfosztják őket az ellenőrzés jogától — Suciú János dr., ügyvédi kamarai dékán nyilatkozata

Az Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság hasábjain többször megemlékeztünk arról, hogy a telekkönyvek rendezetlensége mennyi akadályt okoz az erdélyi és bán-sági pénzügyi intézeteknek a kihelyezési és kölcsönfolyósítási ügyletek lebonyolításánál.

A kérdéssel kapcsolatban az elmúlt hét folyamán nagyfontosságú megbeszélés történt az igazságügyminiszternél, amelyen Stelian Popescu igazságügyminiszter és az igazságügyi vezérigazgatók közül dr. Suciú János, a kolozsvári ügyvédi kamara dékánja, valamint dr. Pap János, a kolozsvári és Stanescu dr., a nagyváradi ítélőtábla tanácselnöke vettek részt. A Bukarestben lefolyt megbeszélésekről Suciú dr. dékán munkatársunknak a következőket mondta:

Az ügyvédek ragaszkodnak a telekkönyvi nyomdához

— Közel három óráig tárgyaltunk a miniszter ural és legelőször a kolozsvári telekkönyvi nyomda kérdését ismertettük. Mint ismeretes, a nyomdát minisztertanácsi határozattal a törvényalkotó tanács tulajdonába utalták át. A minisztertanácsi határozat ellen az ügyvédek hevesen tiltakoztak, miután a nyomda kizárólagos tulajdonukat képezi. Közöljük a miniszter ural, hogy Erdély és a Bánság ügyvédei továbbra is ragaszkodnak a nyomdához.

Tizenháromezer elintézetlen akta...

— A miniszter ur örömmel üdvözlölte, hogy 15 millió lej szavaztatott meg a telekkönyvek rendezéséhez szükséges nyomtatványok fedezésére. Felvilágosítottuk, hogy ez az összeg távolról sem fedezi a szükségleteket és a telekkönyv csak akkor jöhet rendbe, ha megfelelő számú bírót és segédszemélyzetet alkalmaznak, akik a toronymagasságnyra felgyült restanciákat feldolgozzák.

A telekkönyvek rendezetlensége valóban súlyos károkat okoz Erdély és Bánság gazdasági életének. Jellemző példaként megemlítettem, hogy csak a kolozsvári telekkönyvnel több mint tizenháromezer akta vár elintézésre.

— Még mindig az 1926. évi telekkönyvi bejegyzéseknél és átírá-soknál tart a kis számban dolgozó személyzet. Súlyosbítja a helyzetet az a körülmény, hogy

naponta átlagosan 800—900 darabbal emelkedik a telekkönyvi akták száma.

— Megdöbbentő a helyzet a temesvári és nagyváradi telekkönyv-veknél is, sőt

vannak olyan telekkönyvi hivatalok is, ahol egyáltalán nincs telekkönyvi bíró és a bíró munkakörét a telekkönyvvezető, a telekkönyvvezetőt pedig a telekkönyvi szolgálat látja el.

— Ennek tulajdoni ható, hogy a pénzügyi intézetek nem folyósíthatnak rendes mértékben és normális körülmények között megfelelő mennyiségű jelzáloghitelt a köl-

csönigénylőknek, miután a telekkönyvi átírások és bejegyzések elintézetlensége a bank szempontjából rontja az egyébként reális fedezettel rendelkező kölcsöntvevő fél bonitását is.

A miniszter félti az igazságszolgáltatás tekintélyét

— Mindezeket a sérelmeket feltártuk az igazságügyminiszter előtt és rávilágítottunk arra, hogy ez nemcsak a jogszolgáltatásnak, hanem Erdély és a Bánság gazdasági életének is súlyos károkat okoz. A magam részéről előadtam, hogy a kolozsvári pénzügyi intézetek a telekkönyvvel uralkodó lehetetlen helyzet megváltoztatása érdekében 35 ezer lej havi hozzájárulást szavaztak meg azzal a céllal, hogy az összesen leíró személyeket alkalmazunk a telekkönyveknél, akik minél hamarabb feldolgozzák a restanciákat. A pénzügyi intézetek részéről megindult szanálási akció keresztülvitelében csak azt kifogásolta az igazságügyminiszter, hogy

a pénzügyi intézetek ne gyakorolhas-sanak ellenőrzést a restancia feldolgozási munkálatainak me-nete felett, mert ez sértene az igazságszolgáltatás presztízsét,

hanem ezt az ellenőrzést továbbra is az igazságszolgáltatás vezetői végezzék el.

— A kérdéssel kapcsolatban az igazságügyminiszter kijelentette, hogy amennyiben a bankok elállnak az általuk adott pénz hováfordításának ellenőrzésétől, úgy

a tervezett pótszemélyzet beállít-ását minden további nélkül engedélyezi.

Egyben felhatalmazott, hogy újból felvegyem a tárgyalásokat a kolozsvári pénzügyi intézetekkel az ügy véglegesítése érdekében.

A bankvezér nyilatkozata

Suciú dr. dékán nyilatkozata után munkatársunk felkereste az

egyik kolozsvári pénzügyi intézet vezetőjét, aki a következőket mondta:

— Évek óta sürgetjük, — mondta a bankigazgató — a telekkönyvek rendezését, mert a hatalmas restanciák folytán nem tudunk kellő mértékben jelzálogkölcsönöket folyósítani. Számos intervenció történt az erdélyi bankok részéről, a közbenjárások azonban eredménytelenül végződtek, mert ígéreteken kívül semmit sem kaptunk.

A telekkönyvi restanciák gyors feldolgozása nemcsak a bankok érdeke, de a súlyos anyagi nehézségekkel küzdő ingatlantulajdonosoké is.

— Számos esetben tapasztaltuk, hogy a telekkönyv rendezetlensége anyagi romlásba sodort olyan gazdasági faktorokat, akik minden fedezettel rendelkeztek a kölcsön folyósításánál előírt feltételek teljesítéséhez csak a telekkönyvi okiratuk hiányoztat.

— Szomorú, de meg kell állapítanom, hogy Erdély és Bánság

Lapzárta után értesülünk, hogy az erdélyi és bán-sági ügyvédi kamarák megbízásából SUCIU dr., a kolozsvári ügyvédi kamara dékánja, pert indított a minisztertanács és a kormány ellen, mert az ügyvédek tulajdonát képező telekkönyvi nyomdát önkényes határozattal az államkincstár (RMS) tulajdonába utalta át. A peres okiratot, amelyet hat erdélyi és bán-sági ügyvédi kamara dékánja írta alá, a kolozsvári ítélőtábla mellett működő közigazgatási bírósághoz adták. Az ügyvédek rámutatnak arra, hogy a nyomdát csak bírói határozat útján lett volna jogában az államnak elvenni.

Standardizare — sau superfosfat

Câteva informațiuni primite dela fabrica de îngrășăminte chimice „Nitrogen” S. A.

Ne-am interesat la fabrica de îngrășăminte chimice „Mărășești” din Ciuj, dorind să știm cum privește această importantă industrie pusă în serviciul agriculturii, perspectivele stand rdizării.

Am primit următoarele informațiuni demne de a fi luate în considerare în primul rând de agricultori, precum și de factorii, cari decid de soar a agriculturii.

— Standardizare? Foarte bine. O dorim de mult. Numai să nu se pună plugul inaintea boiler.

— Standardizarea, ca să se poată face cu rost, trebuie să înceapă în ho'dă prin uniformizarea și perfecționarea recoltei și prin selecționarea semințelor. Pentru acest scop pământul trebuie să fie îngrășat. Gunoiul de vite ajută mai mult dezvoltarea frunzelor. Rodul are nevoie de superfosfat, de calciu-nitrogen și de cali-natriu, cari t se dau sub forma îngrășămin-

többi városaiban sem kedvezőbb a helyzet és a pénzügyi intézetek ezért állandóan panaszkodnak. A magunk részéről szívesen ajánlottunk fel 35 ezer lej havi hozzájárulást, csak hogy enyhítsünk a kisgazdasági helyzetén, akik mint ingatlantulajdonosok kisebb-nagyobb bankkölcsön útján remélik sor-su on enyhiten.

A kolozsvári ügyvédi kamara dékánjának, valamint a kolozsvári pénzügyi intézet vezetőjének nyilatkozatából a régi tanulságot vonhatjuk le: gazdasági életünk vezetői még mindig nem tették meg a szükséges intézkedéseket, hogy eltűnjene a régi rendszer hibái és megszűnjene az akadályok a gazdasági és pénzügyi élet útjából.

Kétségtelen, hogy a rendszeren való nagyobb és alaposabb változtat sok hosszú időt, evolúciós átalakulást igényelnének, vannak azonban olyan megoldásra váró, könnyebb problémák is, amelyek ha nem is általánosítanak a gazdasági élet megjavulását, de lényegesen enyhítenék a piac feszült helyzetét.

ielor artificiale.

Importanța acestor îngrășăminte se referă nu numai la cereale, ci și la cultura sfecliei de zahăr.

Ca să avem ce standardiza, este necesar ca întreținutarea îngrășămintelor artificiale să ia o răspândire mai mare. Alfel producția degerează și devine din an în an mai improprie pentru standardizare.

A Schenk és Társa és a Polychrom festékárugyár pere a választott bíróság előtt

Schenk és Társa aradi cég a Polychrom festékárugyár volt vezérképviselője 120 ezer lej elmaradt haszon megítéléséért pert indított a Polychrom ellen, mert az a képviseleti szerződést felbontotta. Az aradi tőzsdebíróság 20 ezer lej itélt meg.

A Schenk és Társa cég most további négy hónapra járó elmaradt hasznot peresített október, november, december, január hónapokra. Az ügyben a tárgyalást március 1-én fogják megtartani és ennek külön érdekessége, hogy a választott bíróság összetételében jelentős változások lesznek, amennyiben a Polychrom újabb bírót nevezett meg és valószínű, hogy új elnököt is választanak.

A Schenk cég bírójá továbbra is Kintzig János volt főispán maradt.

Prima Fabrică Română de Tâmplărie din Săliște a revocat pe directorul sucursalei sale din Arad Ignatz Rosenberg, cu care a avut divergențe de deconturi. Sucursala va continua să funcționeze în mod provizor sub conducerea dlui Nicolae Apolzean procurist al centralei, până când va fi numit un nou director definitiv al sucursalei. Aradul fiind un centru important de desfacere, fabrica este decisă să nu l abandoneze.

Banca „**TRANSYLVANA**” Bank

Societate pe Acții Bank Részvénytárs Aktiengesellschaft

Centrala: **Alba-Iulia—Gyulafehérvár.**

Központ:

Alapított: 1872-ben. Alaptőke: 10 millió lei

Sucursale—Fiókintézetek: Expozituri-Kirendeltségek:

Ditrău—Ditró. Gheorgheni—Gyergyószentmiklós. Mircurea-Ciuc—Csikszentmárton. Ozun—Uzon

Csikszereda. Târgul-Săcuiesc—Elfogad: betéteket.

Kézdivásárhely. Turda—Torda. Leszámitol: váltókat.

Átutalásokat és meghitelezéseket az ország bármely piacára gyorsan teljesít!

Vezérképviselőt bírja a **„Gazdák”** Általános Biztosító Részvénytárs-nak

Telegram: **Transylvaniabank.**

A kolozsvári mintavásár előkészületei

Megkezdik a mintavásári csarnok felépítését
A mintavásár igazolni fogja, hogy Kolozsvár Erdély gazdasági központja — Tuffli R. Richard polgármester-helyettes nyilatkozata

Kolozsvár kereskedelmi és ipari életének régóta huzódó problémája az állandó mintavásár létesítése, amelyről már többször megemlékeztünk. Mint ismeretes, a kereskedelmi és iparkamara vezetősége a városi tanáccsal karöltve évekkel ezelőtt elhatározta, hogy

a Szamos partján rendelkezésre álló 11 hold területen hatalmas periodikus mintavásári csarnokot épít

azzal a céllal, hogy nemcsak a város, de Erdély ipari és kereskedelmi életét mozgásba hozza és fellendítse. A periodikus mintavásárhoz szükséges engedély érdekében számos memorandumot intéztek a kezdeményezők az illetékes minisztériumhoz, amely hajlandó volt megadni a kérdéses engedélyt, a kereskedelmi és iparkamarák szövetsége azonban akadályokat gördített az engedély végleges megadása elé.

A kamarák központi szövetsége azzal érvelt, hogy állandó repülő-mintavásárt rendez, amely évente járja az ország különböző városait és amennyiben a kolozsvári mintavásár létesítése megvalósulna, úgy a repülő-mintavásár sikerének auspiciumait nagyban gyengítené. Ez a gondolkodás nem volt indokolt, mert ismert tény, hogy

a repülő-mintavásár évek óta a sikertelenség jegyében mutatkozott be az ország összes városaiban,

mert szervezete távolról sem volt az ipar és kereskedelem igényeinek megfelelő.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara vezetősége, valamint a városi tanács válaszul elhatározta, hogy egységes akciót kezdeményeznek az engedély elnyerése érdekében. *Negruti F. Jon* kamarai elnök, *Pop Sever*, a kereskedelem szakosztály elnöke, *Caciula Miklós*, a kereskedelmi és iparkamara főtitkára és *Tuffli R. Richard* helyettes polgármester az elmúlt héten Bukarestben jártak és hosszas utánjárással 13.032—1928. szám alatt az alábbi engedélyt eszközölték ki az ipar-és kereskedelemügyi minisztertől:

Mit tartalmaz az engedély?

Polgármester *Uri* Válaszolva az 1927. évi szeptember 12. és 1928. február 9-én felterjesztett memorandumokra, van szerencsénk tudomására hozni, hogy a kereskedelmi és iparügyi minisztérium a kereskedelmi és iparkamarák újjászervezési törvényének 3. paragrafusa alapján engedélyezi a kolozsvári kereskedelmi és ipar. amara vezetőségének, hogy Kolozsváron ez év folyamán nemzeti mintavásárt létesítsen periodikus jelleggel azon a területen, amelyet a városi tanács ajánlott fel a kereskedelmi és iparkamara vezetőségének.

Mindezeket tudomására hozva kérjük, szíveskedjék minden lehető és szükséges támogatást megadni a kereskedelmi és iparkamarának a cél elérése érdekében.

A miniszteri engedély alapján legközelebb megkezdik a periodikus mintavásári csarnok építését.

Tuffli R. Richard, Kolozsvár he-

lyettes polgármestere munkatársunknak a periodikus mintavásár fontosságáról a következőket mondta:

Tuffli R. Richard helyettes polgármester nyilatkozata

— A periodikus mintavásár megrendezése egyet jelent az új gazdasági éra kezdetével. Tudvalevőleg a mintavásár egyike a legjobb eszközöknek, amelyekkel ki lehet rántani az ipart és kereskedelmet a súlyosan ránehezülő krízisből.

A mintavásár megint nyilvánvalóvá fogja tenni, hogy Kolozsvár Erdély gazdasági központja és lehetővé fogja tenni, hogy a központ kincseit erő gazdaságát egész Erdély részére kihasználhassuk.

Tekintettel arra, hogy a sármási földgázkut igen közel fekszik Kolozsvárhoz, a város gazdasági életének intenzivítése útján, amelyet az állandó mintavásár fog meghozni, igen közel jutottunk ahhoz a lehetőséghez, hogy Erdély központjába minél hamarabb bevezethessük a földgázot. Ezzel az olcsó fűtőanyaggal pedig Kolozsvár

Külföld-e Romániában Erdély?

Külföldnek akarta deklarálni Erdélyt a regáttal szemben a bukaresti Industria Parfumeriei — A cég fizetési kötelezettségei alól akart mentesülni — Az egységes tőzsdetörvény hiánya komikus helyzeteket teremt

— *Az Ardealul Economic — Erdélyi Közgazdaság arad-bánsági szerkesztőségétől* —

Az aradi tőzsde választott bírósága az elmúlt napokban abba a különös helyzetbe került, hogy

döntenie kellett arról, vajjon Erdély a regáttal szemben külföldnek tekintendő-e vagy sem?

A különös alkalmat konkrét eset szolgáltatta, amely a következő:

Neumann Testvérek aradi szeszyár 1 millió 300 ezer lej értékben szeszt adott el az elmúlt év júliusában a bukaresti *Industria Parfumerie Romana S. A.* cégnek. A bukaresti vállalat kezdetben rendszeresen eleget tett fizetési kötelezettségének, azonban

amikor már csak 374 ezer 113 lej maradt fenn a vételárból, ennek az összegnek kifizetését váratlanul megtagadta.

A vételi szerződés konfliktus esete az aradi áru- és értéktőzsde választott bíróságának illetékességébe kötötte ki és erre való tekintettel a *Neumann-cég* Aradon peresítette követelését. Az alperes bukaresti cég a per tárgyalásán a következő két pergálló kifogást terjesztette elő:

1. A tőzsdebíróság illetékességének érvényessége nem áll fenn, miután az erre vonatkozó aktát

vár ipara hatalmas lendületet vesz majd.

— *Intervenálni fogunk a köz-munkaügyi miniszternél, hogy a Szamos medrének szabályozására előirányzott 15 millió lejt ne a tervezett három évi terminusban folyósítsák, hanem egyszerre, úgy, hogy*

a mintavásár céljaira szánt 11 holdnyi területet már az építkezés előtt mentesíthetjük majd az árvízveszedelemtől

és szolid talajjá változtathatjuk át.

— A városra tehát — fejezte be nyilatkozatát a polgármester helyettes — új gazdasági éra vár, amelynek biztos sikeréért a kereskedelem és ipar reprezentánsainak is meg kell hozniuk a maguk kisebb áldozatát.

Itt említhetjük meg, hogy a Kereskedelmi és iparkamara vezetősége és a kolozsvári kereskedők azzal a tervvel foglalkoznak, hogy *Szabó Jenő* kolozsvári divatcég kirakalrendezőjét *Styaszny Vilmost*, aki kitűnően képzett szakember és hosszú gyakorlattal rendelkezik, kiküldik a bécsi, budapesti és lipcsei mintavásárra, tanulmányútra.

A külföldi világvárosokban megtartandó mintavásárok kitűnő alkalmat fognak nyújtani *Styaszny Vilmosnak*, hogy elméleti és gyakorlati képességeit gyarapítsa és tökéletesítse és a legújabb kiállítási és rendezési technika eszközeit és ötleteit értékesítse a kolozsvári mintavásár színvonalának és díszének emelésére.

nem a cég cégjegyzéssel meghatalmazott tagja, hanem annak bályja irta alá, aki csak ideiglenesen kapott megbízást a cég vezetésére.

2. A regátban érvényben lévő és a választott bírósági eljárást szabályozó törvény szerint a választott bírósági kikötések érvényességét a szerződés megkötésének helyén életben lévő törvények szerint kell elbírálni. Bukarestben pedig a regáli törvények értelmében a választott bírósági kikötések csak olyan üzletekre nézve érvényesek, amelyek vagy a tőzsdén vagy a tőzsdei szindikátus előtt kötöttek. Tehát

a törvények különbözősége folytán a regát Erdellyel szemben külföldnek tekintendő.

Az aradi tőzsdebíróság azonnal foglalkozott a két pergálló kifogással és mindkettőt elutasította a következő indokolással:

1. Az alperes cég a szerződés értelmében részletfizetéseket eszközölt, árut fogadott le, amivel elismerte későbbi időpontokban is a teljes szerződés érvényét.

2. A perrendtartásnak idézett része csak a magán választott bíróságokra vonatkozik és nem a tőzsdebírósági kikötésekre, amelyeknek illetékességét az 1881. évi törvény szabályozza és amelyeknek törvényben meghatározott perrendtartási szabályzatuk van, amelyeket a szerződés megkötésének időpontjában mindkét félnek módjában volt megismerni és amely kifejezetten megmondja, hogy

a tőzsdebíróságot érvényesen ki lehet kötni a nem tőzsdén létrejött üzletekre is.]

Erdemben semmi kifogást nem tudott alperes felhozni, amely csak arra keresett ürügyet, hogy kötelezettségeinek teljesítése alól kibúj-hasson.

A bíróság a céget kötelezte a 374 ezer 113 lej megfizetésére.

Az alperes cég nem nyugodott meg az ítéletben, hanem pergálló kifogásainak elutasítása miatt folytatomodott a temesvári táblához.

Bánsági közgazdasági körök nagy érdeklődéssel várják, hogy vajjon a tábla külföldnek fogja-e deklarálni Erdélyt a regáttal szemben? A nem minden komikumot nélkülöző helyzet előállítását az a tény tette lehetővé, hogy az imperium átvétele óta eltelt nyolc esztendő és a regáttal való élénk üzleti kapcsolatok ellenére még mindig nincs az egész országra nézve egységesen érvényes tőzsdetörvény.

Nouă societăți și bănci autorizate să funcționeze sau să-și sporească capitalul

Comisiunea specială economică a acordat autorizația de funcționare sau de a-și spori capitalul următoarelor întreprinderi și bănci din teritoriile alipite:

Banca Timișoarei și societate comercială pe acțiuni din Timișoara spor de capital.

Cassa de păstrare a județului Bihor și Banca de Economii din Oradea spor de capital.

Pervovana, cassă de păstrare, societate anonimă din Pervova, județul Timiș-Torontal, spor de capital.

Economia, societate pe acțiuni din Goruia, județul Caraș, spor de capital.

Cassa de păstrare, societate pe acțiuni din Nădlac, spor de capi al. *Societatea anonimă pentru comerț de bere din Baia-Mare*, funcționare.

Societatea anonimă clujeană, pentru industria de spirt din Cluj, spor de capital.

Isidor Rosenberg, fabrică de măr-furi de ciment, societate anonimă din Oradea, spor de capital.

Industria textilă, societate anonimă din Lugoj, spor de capital.

Chamotte (tűzálló) téglá

hornyolt cserép

legolcsóbb árban, legjobb minőségben.

LÉDERER MÁRTON

Chamotte-tégla, Cserépgyár és Mészégető Rt. Alesd

Központi iroda:

Oradea-Mare, Strada Berthelot 6.

Telefon: 15—34.

Cluj-i képviselő:

Szénási Józsefné és Társa

építőanyagraktár, Str. Mănășturului 8.

Kapacitásának 60 százalékáig volt foglalkoztatott termelésének első hat hónapjában az aradi Stern Lipót és fia mechanikai szövőgyár

Ezelőtt hat hónappal helyezte üzembe az aradi Stern Lipót és Fia magánbankház, — amelynek textilipari érdekelttségéhez tartozik a temesvári Silk selyemárugyár is, — Aradon pamutszövet gyárárt.

A gyár állandóan 40 munkást foglalkoztat és főként tömegcikkeket,

hoszenzeugokat állít elő. A vállalat üzemét kapacitásának 60 százalékáig használták ki termelése első hat hónapjában, a termelt árukat pedig 100 százalékban felvette a piac, ami rendkívül kedvezően igazolta a gyár árpolitikáját és áruinak minőségét.

Elszámolási differenciák miatt elbocsátották a Szelistei Asztalosárugyár aradi fiókjának igazgatóját

A fióktelep továbbra is fenmarad

Az Ardealul Economic — Erdélyi Közgazdaság arad-bánsági szerkesztőségétől

Öt évvel ezelőtt a szebenmegyei, asztalosiparáról közismert Szeliste község asztalos- és pénzüsberei életre hívták a Prima Fabrică Română de Tâmplărie, Casa de Păstrare și Soții vállalatot, amely főként kommerszbutorok gyártására rendezkedett be, de amely kiváló minőségű luxusbutorokat is előállított. A vállalat éles szemű vezetősége tisztában volt azaz, hogy az eldugott faluban nem tudja az eladást megfelelően lebonyolítani, ezért már kezdetől fogva arra rendezkedett be, hogy az eladást fontos butoripari gócpontokra koncentrálja.

Igy mindenekelőtt Konstancában, majd később Târguviștan illított fel raktárakkal kapcsolatos eladási irodákat, majd egy év előtt Rosenberg Ignác rábeszélésének engedve, felállították Aradon is a fiókraktárakat.

A fiókraktárak szép eredménnyel dolgoztak és forgalmuk elegendő volt

arra, hogy a szelistei üzem 130 munkását állandóan foglalkoztassa. Azonban rövidesen zavarok állottak be az aradi fióknál, ahol a fiókgazgatóval, Rosenberg Ignáccal elszámolási differenciák állottak elő.

A differenciák később annyira kiéleződtek, hogy a vállalat igazgatósága kénytelen volt Rosenberg Ignácot állásától felfüggeszteni.

Ezzel kapcsolatosan a piacon hírek terjedtek el, hogy az igazgatóválság következtében a szelistei gyár kénytelen lesz az aradi fiókot is leépíteni. Ezek a hírek azonban nem felelnek meg a valóságnak, mert a vállalat egyelőre Apolsan Miklós központi cégjegyzőjét rendelte ki a fiókhoz, akit rövidesen véglegesített igazgató fog felváltani. A fiók leépítéséről annál kevésbé lehet szó, mert az nagyarányú üzletet bonyolított le és így a szelistei eladási szervezetében jelentékeny szerephez jutott.

A keményítőkartel pere a temesvári Lloyd bíróság előtt

Feloszlik a karteliroda

A napokban tárgyalta a temesvári Lloyd bíróság Grünfeld Gyulának, a lovrini „Bánát” keményítőgyár tulajdonosának keresetét, amelyben a keményítőkartel felbontását kérte azzal az indoklással, hogy a kartel központi irodája nem juttatja neki a szerződésben biztosított kvótát.

A tárgyaláson a „Bánát” igazolta, hogy októberben 10 százalék, novemberben 21 százalék volt a megrendelési arányszám, amit a „Ceres”- és „Amydon”-gyárak igazgatói azzal indokoltak, hogy a „Bánát”-gyár gyármányával szem-

ben a piac bizalmatlan volt, mert még a Liphay báró idejében az áru minősége igen silány volt. Megromlott már áru árát pedig a legnehezebb eladni és ezért a felelősség nem a kartel központi irodáját terheli.

Lukács Jenő, a „Ceres”-gyár igazgatója kijelentette, hogy semmi kifogása a kartel likvidálása ellen nincs, amennyiben a központi iroda likvidálásának költségeit a „Bánát” keményítőgyár viseli. A bíróság kötelezte a kartelirodát, hogy 15 napon belül jelentse be, mennyire rúgnak a likvidálás költségei.

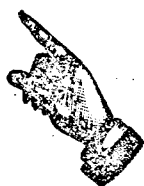
Sindicatul Spirtului R. A.

Aduce la cunoștința publică, că Oficiile de Vânzare din:

Arad, Cluj, Brașov,

începează de a funcționa cu începere de la 15 Februarie 1928. Onor. clienții, vor binevoi să se adreseze pentru spirt de băutură la Depozitele Regionale, iar pentru spirt de orice categorie, — exclusiv spirt de băutură — Contabililor de la Depozitele Regionale sau chiar direct Centralei

Sindicatul Spirtului S. A. București, Strada Lipscani 110-112.

Megalakult a kőolajfinomító kartel

A finomított kőolaj ára 20 százalékkal emelkedett

Az erdélyi kőolajfinomító gyárak a héten értekezletet tartottak, amelyen árszabályozó jelleggel rendelkező kartellmegállapodást kötöttek.

Az egyezség következményeképpen a finomított kőolaj árában 20 százalékos emelkedés állott be.

Ellenzindikátust alakítanak a bukaresti cognac-, rum- és likörgyárosok

Sértett hűség indította meg az akciót — Akció program nélkül — Husz résztvevőre számítanak az összehívók a gyűlésen, amelyet február 21-én tartanak meg Bukarestben

Beszámoltunk arról a hatalmas lendületű akcióról, amellyel Románia rum-, cognac- és likörgyárosai Temesvár székhellyel megalakították a Romániai Rum-, Cognac- és Likörgyárosok Szindikátusát. A szindikátus hatalmas munkaprogramot dolgozott ki, amelynek kifejezett

célja az iparág nehéz helyzetén való céltudatos javítás

és amelynek megvalósítása kétségtelenül nagyban hozzájárult volna az iparág fellendüléséhez. Sajnos a szindikátus vezetőségének hibáján kívül olyan szituáció állott elő, amely lehetlenné teszi, hogy a szindikátus legalább egyelőre komoly munkáját megkezdje.

Nevezetesen néhány bukaresti gyár, amelynek hűségát sértette az, hogy a szindikátust erdélyi emberek kezdeményezték, erdélyi emberek vezetik és a központja Temesvárt van,

azzal a be nem vallott, de minden lépésükből kiérző céllal, hogy a szépen indult mozgalmat elgáncsolják, ellenzindikátust akarnak szervezni, amely Bukarestben székel.

Az ellenzindikátus két program-pontot lát maga előtt megalakulása pillanatában. Az egyik az édes italok kontingentálása, a másik 50 millió alaptőkével rendelkező szakmabeli hitelintézet megalakítása. Kétségtelen, hogy fontos mind a kettő, azonban még kétségtelenebb, hogy a szakma állapota olyan, hogy az még több más tennivalót is megkíván.

Nagyon sajnálatos, hogy az új szervezkedés az UGIR támogatása mellett folyik.

Valóban súlyos taktikai hibának tartjuk, hogy az UGIR, amikor több száz gyárral szemben 10—20 gyár a szolidaritás felrugásával új, a közösség akaratával ellentétes akciót indít, akkor ennek a 10—20 gyárnak nyújt segédkezet.

Értesüléseink szerint az ellenzindikátus február 21-én alakul meg Bukarestben. A közgyűlésre 70 gyárakat meghívót, azonban ezek közül ötven már a temesvári szindikátusnak tagja és így megjelenésük a bukaresti gyűlésen legalább is problematikus.

A Curtea de Casațiehoz is felfolyamodással lehet élni a tőzsdebíróság ítéletével szemben

A Curtea de Casație szenzációs döntése — A döntés ellentétben áll a gyakorlattal

Az Ardealul Economic — Erdélyi Közgazdaság arad-bánsági szerkesztőségétől

A tőzsdei választott bíróság gyakorlatára nagyfontosságú elvi jelentőségű döntést hozott egy temesvári konkrét esettel kapcsolatban a Curtea de Casație. Az 1881. évi 96. törvény-cikk értelmében:

a tőzsdei választott bíróság döntésével szemben felfolyamodással élni csak a táblai bíróságokhoz lehet, azonban kizárólag alábbi okokból.

Ezzel szemben a Curtea de Casație legutóbbi döntést hozott, amennyiben kimondotta a legfőbb semmitőszékről szóló törvény és alkotmány alapján, hogy

a tőzsdebíróság döntésével szemben a Casațiehoz is lehet felfolyamodással élni.

A döntés több szempontból is nagy feltűnést keltett temesvári közgazdasági és jogászai körökben.

A döntés ugyanis bizonyos tekintetben ellentétben áll az eddigi joggyakorlattal.

Elv a joggyakorlatban az, hogy a felsőbb bíróságok korlátozottabb lehetőséget nyújtsanak az alperesnek az alsóbb bíróságnál. Már pedig itt ez az elv nem érvényesül, míg a táblához kizárólag alábbi okokból lehet felfolyamodni, addig a döntés a legfőbb semmitőszékhez bizonyos érdemi okok előterjesztését is engedélyezi.

Ez a döntés természetesen erősen befolyásolja a tőzsdebíróságok gyakorlatát, amennyiben

a tőzsdebíróságokat épen attól az előnyüktől fosztja meg, amellyel a rendes bíróságokkal szemben rendelkeztek: a gyorsaságtól.

Az érdeklődők ezért nagy érdeklődéssel tekintenek a döntés gyakorlati érvényesülése elé.

A Casațiehoz való felfolyamodás az ítélet végrehajthatóságát nem befolyásolja, mert a Casațiehoz való felfolyamodás esetén is kielégítési végrehajthatásnak van helye, amelyet a bíróság csak indokolt esetben függeszthet fel, a per tárgyát képező összeg bírói ítéletbe helyezése mellett.

Varjasi Szerb Népbank Rt. céggel a Bánságban új pénzintézet alakult

A temesmegyei Varjas községben 1 millió lej alaptőkével új bank alakult Varjasi Szerb Népbank Rt. céggel.

A 2000 darab 500 lej névértékű részvényből álló részvénytőke majoritása többségi szindikátus kezében van, amelynek tagjai: Alexandru Gyulai, Paia Niukov, Dusa Beljin, Milen Lepajev, Milutiu Restei, Linco Pavelsan, Yiva Niukov, Milos Rosici, Tasa Stolcov.

Situația pieței textilelor în Ardeal și Banat

Declarațiile dlui Iosif Katz, director la sucursala din Brașov a societății Ageco.

— De la corespondentul nostru special —

(Brașov, 17 Februarie). Având ocazia de a ne întreține cu dlul Iosif Katz director comercial la sucursala din Brașov a mareii case de textile Ageco, fiind unul dintre cei mai buni cunoscători a pieței noastre de textile, — solicitat de noi — a binevoit a ne face următoarele declarațiuni referitoare la situațiunea actuală a pieței textilelor din țară și în special în ceea ce privește cea transilvăniană. Iată ce ne spune Dsa: — Situația generală a țării precum și atmosfera nesigură în care ea este ținută se respire face ca negoțul de textile să sufere dacă nu în măsură mai mare dar cel puțin ca celelalte ramuri de activitate. Obiectivitatea mă obligă să constat că din anul trecut și până acum o simțitoare îmbunătățire a intervenit în situația financiară generală.

De unde până în anul trecut, creditul bancar era foarte greu de obținut și să lăsa plătit cu dobânzi imposibile, astăzi ofertele bancare abundă, capitalul băncilor devine disponibil iar dobânda se reduce văzând cu ochii. Acest fenomen ar fi încurajător dacă el ar corespunde unei generale însănătoșiri a organizării noastre economice. Din păcate însă este și acest aspect al pieței unul din efectele depri-mante ale crizei de circulație. Să mă explic:

atâta vreme cât comerțul pulsa cu viociune și creditele bancare erau absorbite de necesitățile reale ale pieții băncile găseau ușor plasament și obțineau doânzi mari.

— Dar întreprinderile serioase se restrâng în certitudinea zilei de mâine îngrijorează fatal volumul de afaceri scade și băncile la rândul lor sunt silit să se recurgă numai la plasamente sigure și ușor lichidabile.

— De unde concurența cea mare dintre ele și scăderea forțată a dobânzilor prin disproporția anormală între minimalele cereri și multele oferte voi ilustra cu un exemplu:

în Brașov, o piață comercială serioasă dar minisculă numărăm numai puțin de 16 bănci, iar întreprinderile comerciale mari (afară de industrii) se reduc la 3—4.

— Dar dacă este adevărat că banul s'a efiniț să nu uităm că și rulajul s'a încetinat în așa grad, încât mișcările lui sunt abia perceptibile, de unde în anul trecut se putea conta pe intrarea banilor 4—5 luni de la data vânzării, astăzi este o iluzie să așteptăm reintrarea fondurilor în mai puțin de 6—7 luni. Așa că jocul natural al crizei prin care trecem echilibrul includabil al lucrurilor face că dacă dobânda s'a redus la jumătate,

să avem nevoie de un capital îndoit, ceea ce ca rezultat este perfect așa lucrul.

— Este banal să stăruim asupra relor de cari suferim, s'a spus atât, s'a scris atât mai ales s'a p'ans atât de aceasta temă încât nu prea văd ce se mai poate spune. Voi risca doar o singură observație menită să tempereze puțin pesimismul p'angerilor;

noi nu suferim de o criză de necesitate, de o criză de consumație;

nevoie de a ne îmbrăca, de a ne hrăni mai bine și de a trăi mai larg avem slavă Domnului cu toții sub oblăduirea nenorocitului regim în care trăim. Muncitorii din Valea Jiului, cei de la întreprinderile forestiere din Căuc, țărani din Secuime, toți șomerii acestei țări, se privează de mai bine de un an de zile de strictul elementar, ci își amână pe vremuri mai bune și confecționarea bieteii cămăși de americană, de care are atâta nevoie.

De ceace suferim noi, este criza de circulație, sângele ne stă locului și bătăiea inimii se opresc.

— În cazul special al comerțului de textile situația este cu atât mai gravă, cu cât în bună parte, mai ales în ce privește cartonadele (mărfuri de bumbac) depindem exclusiv de industria străină. Străinătatea acordă astăzi credite largi și pe termene generoase, dar creditul străinătății devine iluzorii atunci când taxele vamale, cari se ridică uneori chiar peste valoarea mărfii trebuiesc plătite anticipat. Sa spus cândva că statul ar intenționa să acorde comercianților înlesniri la plata vămii, măsura ar fi ideală, dar s'vonul nu mi se pare serios.

— Am spus mai sus că străinătatea este mai largă în acordarea creditelor și totuși față de incetinea circulației ele nu ajung.

Fabricile textile engleze, cehoslovace și italiene acordă astăzi credite până la 8—9 luni

dar când socotim că mărfurile călătoresc de la 4—6 săptămâni, că vămuirea cere și ea oarecare timp plasarea mărfurilor deasemenea și tempoul lent al intrărilor banilor, ne dăm ușor seamă că termenele acestea, deși din punct de vedere al furnizorilor este maximul, sunt pentru importatorii români cu totul neîndestulătoare.

— Un punct îngrijorător al pieții textilelor este procesul de descompunere ce face ravarii printre comercianții insuficient pregătiți de după război ba chiar și printre întreprinderile vechi și solide.

Criza prăbușește pe unii din cauza slabei mijloace de

care dispun și distruge pe ceilalți cari n'au avut capacitatea de adaptare necesară noilor principii și împrejurări comerciale de astăzi.

Cadavrele lor infectează aerul, mărfurile lor dosite sau vândute pe nimic la masa falimentului concurează în mod neloyal comerțul curent și cinstii, și este de prevăzut că putregaiul are să mai dureze mult.

— Bineînțeles că odată piața redată circulației normale totul se va însănătoși, căci după vorba bătrânească a unui negustor cuminț: „Comerțul se îmbolnăvește dar nu moare”.

Câteva aprecieri asupra pieței: — Primăvara 1928 se arată sub auspicii favorabile. Negustorii de primăși de slabele afaceri făcute în iarnă, privesc cu scepticism ofertele de primăvară, prețurile suferă din această cauză oarecare scădere și comercianții serioși și prevăzători se mărginesc la cumpărări cât se poate de reduse.

— Produsele industriei indigene și în special ale fabri-

cilor Bohuș și Prejmer se afirmă din ce în ce mai mult pe piața textilelor și găsesc plasament ușor.

Mâna a doua le cumpără cu plăcere căci le poate vinde cu câștig bun și nu se teme că vor rămâne cu marfa nevândută.

— O mențiune bună pentru sforțările demne de laudă ale celorlalte fabrici producătoare de mărfuri ieftine de bumbac cari li:d din ce în ce mai mult să acopere nevoile țării.

— Prețurile standard ar fi cam următoarele: cabot lat 80 cm. lei 30—32; sifon lat 80 cm. 48—50 lei; indian lat 105 cm. lei 65—70; sifon lat 2 m/m 130—140 lei, cloth 140 cm. lat cal. ușoară lei 85—90, cal. mai bună 110—120 lei, cloth venețian 140 cm. lei 230—240, stofă de damă jum. lână 100 cm. lat, produs indigen lei 90, poplin de lână 100 cm. lat, prod. ind. lei 220, stofe pentru bărbați prod. ind. 140 cm. lat, lână manipulată (Kunstwohle) lei 200—220, stofe pt. bărbați lână pură lei 400, kam-garn lei 700. Materie de pantaloni lat 130 cm. lei 95—105.

A textípiac tavaszi szezonja kedvező kilátásokkal indul

Katz József, az Ageco textilcég igazgatójának nyilatkozata. — A belföldi textilgyárak termékei állandóan nagyobb tért hódítanak a piacon

Az Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság brassói munkatársától.

Felkerestük Katz József igazgatót, a hires Ageco textilcég brassói fiókjának szaktudásáról és hozzájárásáról általánosan ismert vezetőjét, aki az alábbiakat mondotta Románia, de különösen Erdély és Bánság textiliparának és kereskedelmének helyzetéről:

— Az ország általános gazdasági helyzete, valamint az a bizonytalan atmoszféra, amely még mindig nem szűnt meg, súlyosan nehezedik a textilkereskedelem menetére. Objektivitáson kényszerít annak leszövegésére, hogy az elmúlt év óta szempontunkból nézve az általános pénzügyi helyzet feszültsége némileg enyhült.

— Mig az elmúlt évben nagy nehézségekbe ütközött bármilyen nagyságu bankkölcsön szerzése, amelyet lehetetlen kamatokkal kellett megfizetni,

ma már az a helyzet, hogy a pénzintézetek valósággal elárasztani igyekeznek a piacot kölcsönökkel, mivel tőkék diszponibilitásá váltak, a kamattételek pedig szemmel láthatólag csökkennek.

— Ez a jelenség akkor volna igazán üdvös hatása, ha vele egyidejűleg a gazdasági élet többi ágazatában is némi javulás állana be. Sajnos azonban az általános helyzet fokozatos romlása a pénzügyi helyzet javulásának ellenére is tovább tartja a hangulat depri-máltságát a piaci forgalomban. Világosabban kifejezve magam: mig a kereskedelmi élet enerváltság helyett lüktetően pulzált és a bankhitelek az elfogadható lehetőség határai között mozogtak, addig biztosítottak látszott nemcsak a textil, de a kereskedelmi élet többi ágazatának is akadálymentes prosperitása.

— A komoly pénzintézetek adak hitelet a jövő kilátásait szem előtt tartva, azonban igen válogatosak a kölcsönvevők anyagi garanciaképességeit illetőleg. Vagyis: a pénzintézetek aktivitásukat még mindig tompított mederben folytatják, tekintve, hogy

a kölcsönöket igénylők még mindig nem heverték ki a

gazdasági élet handicapjét, úgy hogy az erdélyi és bánsági piacon igen kevés biztos kezes akad.

A bankok természetesen ragaszkodni kénytelenek a biztos kihe-lyezéseikhez.

— Elcsépelet téma siránkozni a bajok felett, amelyet annyiszor elpanaszoltak és oly sokszor megírtak. Csak azt a megfigyelést kívánom tenni, hogy ezzel is tompítsam a pesszimisták siránkozását:

mi valójában nem érezzük az ugynevezett közszükségleti krízist, sem pedig a fogyasztási készség válságát.

— Az emberek minden nehézség ellenére is azon vannak, hogy rendszeren öltözzenek, jól étkezzenek, úgy hogy a közszükségleti cikkeknek mindig van kelendőségük — természetesen nem a kellő mértékben. Akik tehetik, továbbra is vásárolnak, a Zsilvölgy munkásai, a leépített üzemmel dolgozó csiki fűrészgárak alkalmazottai, valamint az ország ezrekre menő munkanélküli tömege azonban csak a legszükségesebbhez ragaszkodik, ami a kereskedelmi forgalmat csökkenti.

— A legfőbb nehézség tehát, ami a textípiacra érzeti hatását, a forgalom hiánya,

amit némileg megnehezít az a körülmény, hogy különösen a gyapotneműeket kizárólag a külföldi ipar utján szerezzük be. Külföld ma korlátlan és hosszú lejáratu hitelt nyújt ezen a téren, ez a hitel azonban illuzióriussá válik a vámtételek folytán, amelyek néha az áru értékét is meghaladják és ezeket a hatalmas összegeket a kereskedőnek előre kell lefizetnie. Szó volt ugyan arról, hogy az állam bizonyos módokat utján megkönnyíti majd a kereskedőknek a vámtételek lefizetését, ebben az irányban azonban semmi sem történt, habár az ország általános kereskedelmi életének szempontjából igen üdvösnek bizonyulna.

— A mai pénzügyi viszonyok

Bognár és Szántó

Oradea-Nagyvárad

Telefon 94

Céglajdonos: PALCU LAZAR Páncota, VARGA ANTAL Teremiamare. Bornagy-kereskedés, rum és likörgyár. — Szőlő-nagybirtokosok.

között bármilyen hosszú lejáratu hitelek is élvezünk külföldről, csak nem elégteli ki fizetési kapacitásunkat.

Az angol, csehszlovákiai és olasz textilgyárak ma 8—9 havi terminust meghaladó áruhitelt nyújtanak,

ha figyelembe vesszük azonban, hogy az áru szállítása 4—6 hetet vesz igénybe, a sok akadállyal járó elvámolás szintén hosszú időt igényel, továbbá idő kell a vásárolt áru elhelyezéséhez, rájövünk arra, hogy a romániai importőrök szempontjából ezek a hosszú terminusok távolról sem olyan előnyösek, mint más országok részére.

A textilpiac megdöbbentő jelenségének nyilváníthatjuk a nap nap után elforduló csődöket és fizetéképtelenségeket, amelyek nem csak a háboru után felkészületlenül működő kereskedők sorában szedik áldozatait, hanem régi és szolid cégeket is alapjaiban meg-ingatnak. A gazdasági krízis egyeseket a rendbe hozására álló eszközök gyengéssége miatt, másokat pedig azért t-sz tönkre, mert nem tudták a mai kereskedelmi viszonyok principiumait helyesen és kellő mértékben adaptálni üzletükben. Valószínű, hogy a kereskedelmi élet a normális kereskedelmi forgalom helyreállításával ki fogja heverni ezeket a megrázkódásokat, már csak az ismert elv-nél fogva is;

a kereskedelem megbetege-dik, de nem hal meg.

— Ami a textilpiac jelenlegi helyzetét illeti, az alábbiakat mondhatom:

az 1928. év tavaszi szezonja kedvező auspiciumok mellett indul.

— Az elmúlt tél gyenge üzletmenete miatt deprimált kereskedők szkeptikus fogadják ugyan a tavaszi kínálatot, ennél fogva az árakban némi esés mutatkozik, a komoly és előreátó kereskedők pedig bevásárlásaikat a legminimálisakra redukálják.

A belföldi ipar termékei, de különösképen a bohúsi és prejmeri-gyárak produktumai egyre nagyobb tért hódítanak a textilpiacon

és így az áruk elhelyezése is fokozatosan könnyebbé válik.

— A textilpiac irányirai nagyjában a következők: sifon 80 cm. széles 48—50 lej, indián 105 cm. széles 65—70 lej, cloth 140 cm. széles 85—90 lej, jobb minőségű 110—120 lej, félgypaju női szövet, belföldi 100 cm. széles 90 lej, gypaju-puplin 100 cm. széles belföldi 220 lej, férfi szövet 140 cm. széles belföldi mügyapju 200—220 lej, tiszta gypaju 400 lej, kamgarn 700 lej, nadráganyag 130 cm. széles 95—105 lej.

Intrebuințarea malassei de zahăr pentru îngrășarea vitelor

Există o decizie ministerială, care interzice întrebuințarea malassei de zahăr pentru îngrășarea vitelor, destinând-o pentru fabricația de spirt.

Un grup de agricultori se străduiesc să obțină revocarea deciziei, care împedea o utilizare mai avantajoasă a malassei. De sigur fabricile de zahăr nu sunt străine de această mișcare.

Kincstári mintafa-raktár létesül Aradon

Arad lesz a romániai faexport nyugati kilépőállomása

A kincstári erdők igazgatóságának határozata folytán a napokban Aradon kincstári mintafa-raktár létesül, amelynek egyetlen célja az, hogy a kincstár által kitermelt erdőkből ex-

port céljaira osztályozott fát az érdeklődőknek bemutassa.

A raktár révén a kincstári erdőkitermelések kilépő állomása nyugat felé Arad lesz.

A gabonastandardizálás utópia a vetőmagvak szelekciónálása nélkül

Románia gabonatermése megkétszerezhető a műtrágya használatával — A dicsősémtártoni „Nitrogén” Műtrágya- és Vegyipari Rt. szerepe a mezőgazdasági termelésben — Nevelni kell a mezőgazdákot a modern termelési eljárás elsajátítására

Néhány hónappal ezelőtt az ország gazdasági életének vezetői váratlanul újra felvetették a gabona standardizálásának régi ötletét. A standardizálás terve ellen széleskörű akciók indultak és a parlamentben az egyik képviselő szellemesen jegyezte meg: „A gabona standardizálása nem jelent egyebet, mint az ekét az ökör elé fogni.”

A parlamenti megjegyzésnek nagyon komoly háttere van. Tagadhatatlan ugyanis, hogy nem lehet standardizálást keresztül vinni addig, amíg meg nem csinálják a vetőmagvak szelekciónálását. Általában illuzórius olyan államban gabonastandardizálásról beszélni, ahol a földmives lakosság nagyrésze a modern kor egyik leghatásosabb termékenyítő eszközét, a műtrágyát nem ismeri. A tervezettel a kormány a mezőgazdaság reorganizálását és a romániai mezőgazdasági termékek külföldön való könnyebb elhelyezési lehetőségét akarta biztosítani, anélkül azonban, hogy a szükséges átszervezést és racionalizálást a kérdés gyökerénél kezdték volna el.

A reorganizálást és a mezőgazdaság izmossátételét a földmivesnép nevelését kell kezdeni.

Ennek pedig abc-ja az, hogy miképpen lehet a különböző erőtartalmu földeket minőségileg tökéletesíteni, hogy a termelés elsőrangú és dus legyen.

A fontos problémáról kérdést intéztünk a dicsősémtártoni „Nitrogén” Műtrágya- és Vegyipari Rt. igazgatóságához, ahol a nagyfotosságu kérdésrőlről az alábbi információkat kaptuk:

A műtrágya fontossága a mezőgazdasági termelésben.

— A mezőgazdasági termelés bőségének és elsőrendű minőségének titka a beültetett föld hozamképessége. A szeszélyes időjárás nagyon gyakran elváltoztatja a föld eredeti minőségét és ezért a modern kor egyik vívmányaként világszerte igen nagy sikerrel használják az ugynevezett műtrágyát. Tudományosan megállapított tény, hogy a növény minőségét és bujaságát a földben tápláló anyagok adják meg, amelyek azonban nem teremnek önmaguktól a földben, vagy csak nagyon kis mennyiségben és így istálló vagy műtrágya alakjában kell azokat a földbe juttatnunk, hogy a növény jól fejlődhessen és nagy termést adhasson.

Külföldön a műtrágyázási rendszernek köszönhető, hogy a mezőgazdasági termés kétszer olyan nagy, mint Romániában.

— Az istállótrágya főleg a növények levézetét és lomzatát fejleszti, míg a magvak növesztéséhez foszforsav szükséges, amelyből igen kevés van az istállótrágyában. Ebből az következik, hogy a mezőgazda, aki csak istállótrágyával látja el a földjét, igen kevés foszforsavat nyújt a magvak növesztéséhez. Ezen a helyzeten igyekszik segíteni az a szürke színű por, amely rendkívül sok foszforsavat tartalmaz, vagyis éppen azt a legfontosabb növényi tápanyagot, amely az istállótrágyából hiányzik. Ezt

a lisztszerű szürke színű port SZUPERFOSZFÁT néven ismerik és ez a műtrágya,

amely igen sok vízben oldható foszforsavat tartalmaz és ennek folytán termésfokozó ereje rendkívül intenzív.

Műtrágyával megkétszerezhető a termés

— A romániai szántóföldek általában véve igen szegények foszforsavban és ezért mondható üdvösnek a műtrágyázási rendszer általános bevezetése, amelyet ha rendszeresen alkalmaznának mindenütt, úgy Romániában megkétszereződne a mezőgazdasági termelés. A szuperfoszfát műtrágyának óriási előnye, hogy nem vesz el a földben és ha nagy szárazság esetén nem adná meg a hatást annál a növénynek, amely alá kiszórtuk, úgy annál biztosabb, hogy üdvös hatásait érezeti az azután bevetett termésnél. A műtrágyázás előnyeit az első pillanatban fel sem lehet mérni. A buza, rozs, árpa, zab, tengeri, repce, burgonya, szőlő, kender és len, lucerna, lóhere, gyümölcsfák, továbbá zöldsüveg kertek műtrágyázása különböző szisztémával történik, nagy különbség azonban nincs közöttük, mert a szuperfoszfát műtrágya hatásainak méretei majdnem azonosak a különböző növényeknél.

Hogyan fokozható a cukorrépa cukortartalma?

— Különösképp ki kell emelnünk a cukorrépa műtrágyázását. Ez a kérdés nagy horderejű annál is inkább, mivel

az összes államok milliárdokat költenek arra, hogy cukorrépa-termelésük minél dusabb cukoranyagot tartalmazzon.

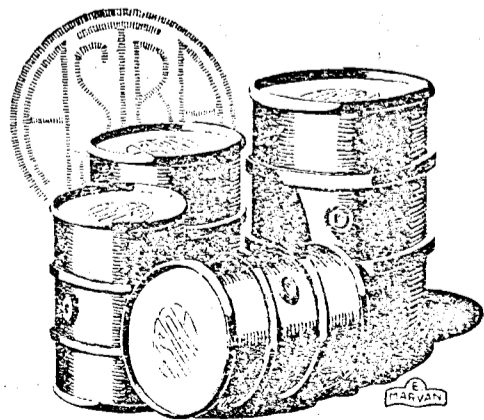
Gyakorlatilag megállapították, hogy az istállótrágya egyenesen rossz hatással van a répa cukortartalmára és a szükséges növényi tápanyagokat nehezen oldódó formában tartalmazza. A cukorrépa éppen ezért fiatal korában csak a könnyen oldódó nedvet tartalmazó műtrágya tudja kellőképpen kifejleszteni és táplálni. Junius közepéig a cukorrépa összes tápanyagszükségletének 75 százalékát emészti fel. A cukorrépa termelésére és bővebbé tételére legalkalmasabb trágyaszerek elsősorban a szuperfoszfát, amely a répanak a foszforsavat szolgáltatja, továbbá a méz-nitrogén, mint lényegtrágya és a 40 százalékos kálisó, mint kálitrágya. A cukorrépa-termelés szuperfoszfát nélkül sohasem ad magas hozamot. Ehhez szükséges még a méz-nitrogén és a 40 százalékos kálisó.

— A műtrágyázás igen egyszerű és nem költséges eljárás, amelynek segítségével a termést igen nagy mértékben lehet fokozni

és az évek folyamán okvetlen vagyonosodást hoz azoknak, akik műtrágyát alkalmaznak. Románia számos vármegyéjében alkalmazzák a kiszáradt műtrágyát és különösen buzát és rozst nem vetnek műtrágya nélkül. Az ilyen községek kiszáradt szemmel láthatólag vagyonosodnak.

Az érdekelt nyilatkozatból nyilvánvalóan kitűnik, hogy a műtrágyázás igen fontos technikai kérdése az ország mezőgazdasági fejlesztésének és ezért megint leszögezzük azt, amit már hangoztattunk: a nép modern szellemi nevelésénél és irányításánál kell kezdeni a mezőgazdaság reorganizálását, rávezetni a modern kor segédeszközeinek használatára és csak azután lehet nehezen érthető és magasabb előtanulmányokat igénylő szisztémákba beskatulyázni az ország mezőgazdaságának termelési rendszerét.

„A - S - T - R - A”

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare Societate Anonimă București, Strada Lascar Catargiu Nr. 11.

Butoae din Tabla

vopsilă sau galvanizată dela 50—80 litri capacitate, pentru transport electric după procedeele cele mai noi și încercate sub presiune

LIVRABILE PROMT DIN DEPOZIT

pentru oferte a se adresa DIRECTIUNEI GENERALE

București, Strada Lascar Catargiu No. 11.

Electricitatea în luptă cu aburul

Superioritatea electricității față de aburul, atât în privința randamentului, cât și în privința rentabilității este de mult recunoscută. Străinătatea s'a și grăbit să tragă consecințele acestei prețioase experiențe și electricitatea a câștigat repede teren în tracțiunea căilor ferate precum și în forțe motrice a uzinelor.

Noi deabia putem vorbi de un început și mai ales de planuri care se fac și se refac, dar nu apucă să se înlătuiească, deși întrunim o sumă de condițiuni pentru o asemenea transformare.

Tracțiunea noastră de căi ferate s'ar iefteni cu 30% și ar fi și mai promptă prin utilizarea electricității. Industria ar trage deasemenea foloase neprețuite.

Mai cad în cumpănă și posibilitatea de revalorizare ce s'ar deschide pentru produsele minelor noastre de cărbuni din Petroșeni, Vulcan, Lupeni, de pildă, și al căror cărbune de o calitate medicră, dar de o restrațiune abundentă nu prea poate fi valorizat altfel. Se extrag zilnic 100 vagoane din aceste mine împrejurul cărora zac deja până la 15—20 mii vagoane, cari așteaptă să fie valorizate, — astfel că sfârșitul nu este greu de prevăzut: dacă nu se va putea găsi o întrebuințare rentabilă pentru aceste cantități mereu crescânde, odată și odată minele se vor sufoca și neștiind să le punem în valoare, vom pierde și ceea ce avem.

Reorganizarea băncii „Izvorul“ S. A. din Alba-Iulia

Cu girul Băncii Albina, „Izvorul“ a primit un nou reescont de 20 milioane lei dela Banca Națională

Vechiul institut financiar „Izvorul“ S. A. din Alba-Iulia, din cauza unor credite acordate societății forestiere „Alba-Iulia“ din localitate, într'un moment dat s'a imobilizat. După doi ani de muncă încordată a direcțiunii

astăzi institutul „Izvorul“ însă a ajuns iarăși la liman.

Banca Națională, având în vedere trecutul precum și importanța acestui institut din punct de vedere economico-financiar al județului în care se află, pe de altă parte averea

considerabilă și activele institutului,

a acordat Băncii „Izvorul“ din Alba-Iulia un nou reescont de 20 milioane lei,

împrumut garantat de Banca Albina.

Lichidarea acestui reescont a început deja cu două săptămâni înainte, astfel că primele sume au și fost plasate de institut în județ, la țărani. Direcțiunea de altfel a decis, că

în mare majoritate al acestui reescont o va mijloci ca credite ieftine agricole țăranilor.

Programul îi va reuși cu atât mai mult, întrucât și în trecut clientela băncii s'a recrutat în majoritate din țărani din județ, iar banca și-a reorganizat atât serviciile centrale, cât și serviciile dela sucursale pe care le are în comunele românești Ighiu, Teius, Mivora, Vințu de Jos și Zlatna, în vederea recăștigării vechei sale clientele, din

rândurilor țărăniei cari au și apărut în mare număr la ghișeele băncii. Odată cu primirea acestui nou reescont și cu reorganizarea serviciilor, institutul a luat un puternic avânt, începând o nouă activitate folositoare, care desigur își va avea efectele bune asupra situației economice a populației țărănească dela sate din acest județ. (Ch.)

„Banca Transsylvania“ din Alba-Iulia înființează o secție de mașini

Banca „Transsylvania“ din Alba-Iulia a luat o hotărâre de mare importanță pentru intensificarea agriculturii și anume: va înființa o secție de mașini agricole, prin care își propune ca să schimbe în câțiva ani aspectul producției agricole din Transilvania.

Secția de mașini va fi condusă de agronomii Coloman Kolombán și Arhur Kratochvil și va căuta legătura cu satele în primul rând

prin centrala din Aiud a cooperativei „Hangya“ sau și prin asociații ocazionale. „Banca Transsylvania“ își propune să organizeze vânzarea pe baza unor credite de durată mai lungă plătibile în rate fără o scumpire prea apăsătoare a prețurilor.

Urăm succes acestei întreprinderi, care valorează mai mult decât șapte volume de discursuri, programe și memorii.

Publicațiune

Se publică spre genă cunoștință, că în ziua de 15 Martie 1928 în localul Casei Pădurilor din București și Direcțiunea Silvică din Arad se va vinde prin licitație publică cu oferte închise următoarele: 22230 arbori dintre cari 14191 de esență gârniță și 7939 de cer cari urmează a se exploata de pe suprafața de 67 Ha prin tăere de însemnare din pădurea statului, Lipova, Ocolul silvic Lipova, jud. Timiș.

Vânzarea se va face conform Regulamentului de licitațiuni și cu aplicarea condițiilor generale pentru exploatarea pădurilor Sta-

tului, publicate în „Monitorul Oficial“ No. 106 din 12 August 1912 cum și cu condițiunile speciale de care amatorii pot lua cunoștință dela Direcțiunea IX Silvică Arad, Ocolul silvic Lipova și la Casa Pădurilor din București.

Estimațiunea din oficiu este de Lei 906.630.

Garanța provizorie este de Lei 136.000.

Supra oferte nu se primesc.

Direcțiunea IX Reg. silvică Arad.

Citiți „Lemnul“

„ALBINA“

Institut de credit și de economii în Sibiu

ACTIVA

Contul Bilanț la 31 Decembrie 1927

PASIVA

Casa în numerar — — — — —	43,262.653		Capital societar — — — — —		50,000.000
Disponibil la bănci — — — — —	41,398.565		Fond general derezervă — — — — —	26,840.589	
Monete — — — — —	2,212.446	86,873.664	Rezerve pentru creanțe dubioase	16,000.000	42,840.589
Cambii — — — — —	224,597.084		Fond culturat — — — — —	816.300	
Credite cambiale cu acop. hipotecară — — — — —	277,442.669		Fondul „Partenie Cosma“ — — — — —	709.800	1,526.100
Împrumuturi hipotecare în scrisuri fonciare — — — — —	97.562		Fondul de pensuni al funcționarilor institut. — — — — —		10,155.000
Avansuri pe efecte publice — — — — —	463.226		Scrisuri fonciare eșite la sorți în circulație — — — — —		44.750
Credite de cont-curent — — — — —	343,197.169	845,797.710	Depozite spre fructif. — — — — —	679,248.740	
Casele institutului și alte realități — — — — —		18,729.251	Depozite în cont-curent — — — — —	85,267.672	764,516.412
Efecte publice — — — — —	5,952.489		Reescont la Banca Națională — — — — —	57,533.800	
Acțiuni diverse — — — — —	45,876.278	51,828.767	Giruri la Banca Națională și Creditul Industrial — — — — —	24,041.550	81,575.350
Efectele fondului de pensuni al funcționarilor institutului — — — — —		6,173.600	Ordine de plată — — — — —	9,930.828	
Mobilier amortizat — — — — —		21.622	Dispozițiuni Americane — — — — —	6,118.345	16,049.173
Diverse conturi debitoare — — — — —			Dividendă neridicată — — — — —		346.432
		1,009,424.614	Diverse cont. creditoare — — — — —		580.219
			Dobânzi transitorie anticipate pe 1928 — — — — —		16,289.454
Conturi de ordine: Efecte, Cauțiuni și Garanții — — — — —	508,609.501	1,518,034.115	Profit curat — — — — —		25,501.135
			Conturi de ordine: Diverse efecte, Garanții Cauțiuni		508,609.501
					1,518,034.115

Sibiu, 31 Decembrie 1928.

Dr. I. Beu m. p.
pres. Cons. de adm.

I. Vătășianu m. p.
director general

C. Popp m. p.
director executiv

Ioan Rebege m. p.
șef-contabil—expert-contabil

Subsemantul comitet am examinat conturile de față și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Sibiu, 3 Februarie 1928.

COMITETUL CE CENSORI:

Mateiu Voileanu m. p., prezident
T. V. Păcățianu m. p.

D. Comșa m. p.

Revăzut:

Dr. Nicolae Schiau m. p.
Matei Jiga
revizor expert al „Solidarității“

Banca Națională a României

ACTIV

Bilanț general, încheiat la 31 Decembrie 1927

PASIV

Stocul metalic:			Capital — — — — —	100.000.000
Aur monete — — —	126.454.818		Prima nereparlizată dela noua emis. act. B. N. R. — — —	24.231.500
Lingouri de aur — — —	23.833.417		Fond de rezervă — — — — —	251.962.809
Aur depozitat la:			Fond pentru amortizarea imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie — — — — —	233.249.370
Londra — — —	98.105.800		Fond de pensii, ajutor și asistența personalului B. N. R. — — —	58.508.808
Moscova — — —	315.179.980		Bilete B. N. R. în circulație — — —	21.026.262.793
Berlin — — —	14.853.900	423.139.680	Conturi-curente și recipise la vedere	1.889.827.339
Disponibil la Berlin — — —	327.000.000		Reescontul anului viitor — — —	60.860.857
Rente române în moneta străină — — —	3.960.000	909.387.915	Conturi diverse — — — — —	9.966.836.740
Bonuri de tezaur — — — — —		6.123.713.333	Minis. Finanțelor, Fond lichidare	2.017.967.199
Argint și diverse monede — — —				
Portofoliul român { Centrala — — —	5.553.220.994	7.033.101.248		
{ Sediile — — —	3.474.428.084	10.494.378		
Casele de Imprumut pe gaj agricultorilor și industriașilor — — —		137.430.424		
Imprumuturile Statului pentru trebuințele tezaurului — — — — —	3.652.984.284			
Imprumuturile Statului pentru unificarea monetară — — — — —	7.025.991.421	10.678.975.705		
Imprumuturile Centr. Băncilor Pop. și Centr. Coop. de prod. și consum — — —		1.622.317.671		
Impr. pe et. publ. { centrala 177.800.900				
{ Sediile 240.648.900	418.449.800			
Imprumuturi efecte publice în cont curent — — — — —	281.358.900			
din cari nu s'au întrebuințat 71.239.590	210.119.302	628.569.102		
Subscriitori de acțiuni B. N. R. — — —				
Vărsăminte ne efectuate — — — — —		24.231.500		
Efectele capitalului social — — — — —		99.962.454		
Efectele fondului de rezervă — — — — —		22.550.546		
Efectele fond. amort. imobile, mobil. și mașini de imprimerie — — — — —		17.965.248		
Efectele fond. de pensii, ajutoare și asist. medicală a personalului B. N. R. Imobile — — — — —		41.785.976		
Mobilier și mașini de imprimerie — — — — —		260.986.278		
Dobânzi datorate la împrumuturi pe efecte publice — — — — —		47.473.519		
Conturi-curente — — — — —		9.508.253		
Conturi de valori — — — — —		2.972.189.418		
Conturi diverse — — — — —		2.860.367.730		
		134.151.887		
Efecte și alte valori în depozit și păstr. Bonuri de tezauri în gaj pentru împrumuturile Statului — — — — —	1.621.227.018	35.629.707.415		35.629.707.415
Efecte în gaj și păstrare provizorie — — — — —	7.109.620.000	12.525.845.060	Diversi efecte și alte valori de restituit	12.525.845.060
Conturi de ordine — — — — —	3.794.998.042	1.949.666.107	Conturi de ordine — — — — —	1.949.666.107
		14.475.511.167		14.475.511.167

DEBIT

Contul de profit și pierdere, încheiat la 31 Dec. 1927

CREDIT

Cheltuieli de administrație — — —	228.651.913		Soldul semestrului I. — — — — —	56.611.485
Impozite și diferite taxe — — — — —	10.496.503		Dobânzi și beneficii diverse — — —	404.983.782
Fond de prevedere pentru eventuale pierderi la portofoliul român și străin	30.000.000		Trate și remize și diverse operațiuni cu străinătatea — — — — —	17.636.776
Amortizarea imobilelor — — — — —	15.600.000		Venitul efectelor publice ale capitalului social — — — — —	7.928.328
Rezerve pentru prime la cump. de aur Din beneficiul net total lei 199.427.718 se atribue Fondului pentru prime la cumpărări de aur cota convenită conform convențiunii — — — — —	9.000.000	293.748.416	Diferențe de curs la efecte publice	6.015.758
Beneficiul net al emisiunii proprii de 187.427.713 lei se distribuie astfel: 20% Fondului pentru prime la cumpărări de aur (partea convenită mai înainte Fondului de rezervă) — — —	12.000.000			
Restul de lei 143.942.170 (149.942.170 minus 6.000.000 primul dividend) se repartizează astfel: 30% Ministerului de Finanțe (în contul Fond. de lichidare. conf. convențiunii) 6% Tantiemele Consiliului de administrație și Censori — — — — —	37.485.543			
7% Participarea la beneficii a personalului Băncii — — — — —	43.182.651			
Dividend pe 1927 { Impozit 15% - as dividend lei 66 de act. 13.200.000 Acont de dividend lei 150 . . . 30.000.000 Rest de dividend lei 224 . . . 44.800.000	88.000.000			
Dividend integral lei 440 de fiecare acțiune	47.037	199.427.713		
De reportat pe 1928 — — — — —		493.176.129		493.176.129

Guvernator, Dimitriu M. Burilianu.

Director, C. I. Buicoianu.

Publicațiune

Se publică spre cunoștința generală că în ziua de 15 Martie 1928, ora 10 dimineața, în localul Casei Pădurilor și la Direcțiunea IX silvică Arad, se va ține licitațiune publică prin oferte închise, conform legii asupra contabilității publice, pentru vânzarea spre exploatare pe un period de 2 ani, calculat cu începere dela 1 Septembrie 1927 până la 1 Septembrie 1929 a unei porțiuni în întindere de 53 Ha. 32 arii din pădurea Statului Dubești, seria II, județul Severin, formând parchetul No. 1 și 2.

Vânzarea se face după regulamentul de licitațiuni și condițiunile generale de exploatare, ambele publicate în „Monitorul Oficial” No. 106 din 12 August 1912, cu aplicațiunea art. 72—83 din legea contabilității generale a Statului și cu condițiunile speciale ce se pot vedea la Casa Pădurilor și la Direcțiunea IX silvică Arad.

Licitațiunea se va ține în bloc.

Modul de procedare al licitațiunii prin oferte închise este următorul:

După strigarea pădurii, amatorii depun ofertele închise în mâinile dlui administrator sau delegatului său, însoțite de garanția provizorie de Lei 195.000 și de natura celor prevăzute prin regulamentul de licitațiuni, care după ce se încredințează că nu mai este prezent nici un amator, imediat se deschid ofertele și se încheie proces-verbal, subscris și de concurenți, în care se consemnează numele și domiciliul concurenților, prețul ce au oferit și garanțiile ce au depus.

Orice ofertă care va căuta să schimbe întru ceva condițiunile generale și speciale de exploatare se va considera nulă și neavenită.

Supraoferte nu se primesc și prin urmare, orice cerere de asemenea natură va fi pur și simplu clasată la dosar.

Estimația este de Lei 2,600.000 în bloc.

Direcțiunea IX Reg.
Silvică Arad.

Automobile

Accesorii

Cauciucuri

Auto-garage

Benzina, uleiuri.

C L U J,

Strada Regina Maria 16.

Strada Dorobanților No. 3.

Sucursala: T U R D A.

„CETATEA”

Banca Economică Comercială S. A., Brașov, Sucursale: Cluj, Odorheiu, Rupea, Toplița—Română.

C o n v o c a r e

Domnii acționari ai Institutului „CETATEA” Bancă Economică-Comercială S. A. Brașov., prin aceasta sunt invitați ca, în conformitate cu §§ 20—34 din statute, să ia parte la a

XVII-a Adunare Generală Ordinară

care va avea loc Duminecă, în 26 Februarie 1928 la orele 2 p. m. în Rupeni (Cohalm) în localul sucursalei. În cazul când nu s'ar aduna numărul recent de acționari pentru a putea aduce deciziuni valide, adunarea se va ține Duminecă, 4 Martie oarele 2 p. m., tot în Rupeni cu același program, putând decide valabil fără considerare la numărul celor prezenți

O r d i n e a Z i l e i :

1. Deschiderea Adunării și constituirea biroului.
2. Raportul Consiliului de Administrație și al Comisiunii de verificare asupra anului de gestiune 1927. Stabilirea bilanțului și acordarea absolutului organelor de conducere ale societății.
3. Decidere asupra distribuirii profitului curat.
4. Stabilirea jetoanelor de prezență și a cheltuielilor de deplasare a membrilor din corporațiunile de conducere și revizuire ale societății.
5. Eventuale propuneri.

Brașov, la 23 Ianuarie 1928.

Consiliul de Administrație.

NB. Domnii acționari, cari voesc să participe la Adunarea Generală sunt rugați, ca cel puțin cu 5 zile înainte de ținerea adunării, să depună acțiunile la casa centrală a societății în Brașov, sau la sucursalele societății din Cluj, Odorheiu, Rupea (Cohalm), Toplița, iar dovezile de depunere precum și eventualele penipotențe să le trimită la sediul central astfel ca să sosească înainte de ziua adunării generale.

Direcțiunea Generală.

ACTIVA

Bilanț General încheiat la 31 Decembrie 1927

PASIVA

Cassa — — — — —	729,662'78		Capi'al social — — — — —	15,000,000'—
Monete și cupoane — — — — —	5,782'—		Fond de rezervă — — — — —	5,002,120'—
Devize — — — — —	68,387'83		Fond de penziuni — — — — —	800,000'—
Disponibil la bănci — — — — —	143,986'84	947,819'45	Depuneri spre fructificare:	
Cambii:			a) Pe libel — — — — —	46,884,476'21
Scout — — — — —	48,439,288'80		b) În cont curent — — — — —	718,197'79
Credite camb. cu acop. hipotec. — — — — —	4,789,826'—		Reescont — — — — —	44,081,100'—
Cont. curente cu acop. cambială — — — — —	37,942,029'—	91,171,143'80	Creditori — — — — —	1,354,442'95
Lombard:		999,752'—	Diverse conturi creditoare — — — — —	1,132,933'07
Efecte: a) Publice — — — — —	951,145'—		Dividendă neridicată — — — — —	7,450'—
b) Private. — — — — —	6,822,510'—	7,773,655'—	Interese tranzitoare anticipate — — — — —	1,621,992'—
Correspondenți — — — — —		17,461'—	Conturi de ordine — — — — —	24,105,024'38
Imobiliu urbane și rurale — — — — —		9,535,571'—	Profit curat — — — — —	1,574,977'03
Mobilier și instalațiuni — — — — —		1,548,000'—		
Diversi debitori — — — — —		5,773,241'80		
Avansuri — — — — —		16,232'—		
Interese de reescont anticipate — — — — —		394,813'—		
Conturi de ordine — — — — —		24,105,024'38		
		142,282,713'43		142,282,713'43

DEBIT

Contul Perdere și Profit la 31 Decembrie 1927

CREDIT

Interese de depuneri — — — — —	5,238,882'85	Interese de scont — — — — —	1,927,146'30
Interese de rescont — — — — —	2,133,910'—	Interese de credite cambiale cu acoperire hipotecară — — — — —	452,567'50
Salarii și Accesorii — — — — —	1,229,111'40	Interese de Cont curent — — — — —	2,023,753'88
Spese Generale — — — — —	578,689'89	Interese de Lombard — — — — —	25,590'—
Impozite — — — — —	399,533'50	Venite dela Imobiliu — — — — —	529,858'90
Porto — — — — —	34,191'—	Venite dela Efecte — — — — —	34,592'50
Chirie — — — — —	256,084'—	Provizțiuni, Comisiioane etc. — — — — —	6,451,870'59
Profit curat — — — — —	1,574,977'03		
	11,445,379'67		11,445,379'67

BRAȘOV, la 31 Decembrie 1927.

Dr. Ioan Iosif m. p.
director general

Ioan Ghighiniță m. p.
șef contabil — expert contabil

C o n s i l i u l d e a d m i n i s t r a ț i e

P. Pinteia m. p.
președinte.

Ioan Pricu m. p.

Prof. M. Hodârneau m. p.

Dr. Ioachim Ciurea m. p.

Emil Th. Gheaja m. p.

Dr. Petru Metes m. p.

Dr. Virgil Mircea m. p.

Subsemnații comisari verificatori am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină ordine și consonanță cu registrele institutului.

BRAȘOV, la 23 Ianuarie 1928.

Dr. Marie Cojocar m. p.
președinte.

Ioan Dăncilă m. p.

Dr. Grigorie Cristescu m. p.

Ioan Leucă m. p.

Standardizarea neoportună

Uniunea Sindicatelor Agricole contra standardizării. — Silozurile statului să nu fie concesionate unor întreprinderi particulare. — Atitudinea noastră confirmată din partea factorului celui mai autorizat.

Ce am spus la 25 Decembrie 1927?

În numărul nostru din 25 Decembrie, anul trecut, ocupându-ne de anunțarea oficială a proiectului standardizării cerealelor făcută de către dl. C. Argetoianu ministrul agriculturii, în ședința din 13 Dec. a Senatului am arătat, că în starea, în care se găsește producția noastră agricolă precum și mijloacele noastre de transport și de înmagazinare; dar și având în vedere situația pieței mondiale: standardizarea ar fi pentru noi deoamdată o utopie, pe care ar trebui să o plătim prea scump, fără a trage vre-un folos.

Am spus atunci foarte rezumativ:

Nu avem ce să standardizăm, nu avem cu ce să standardizăm, nu avem cu cine să standardizăm!

Și am mai adăugat:

Dacă toate acestea le-am avea, n'am avea pentru ce să standardizăm.

Iar după toate acestea întrebam:

Cine ne va plăti standardizarea — căci de plătit va trebui să o plătească cineva. Dacă nu ni-o va bonifica diferența de preț, rămâne să o plătească bugetul d-lui Vintilă Brătianu!

Atitudinea noastră era limpede. Redăm și concluzia formulată de noi înainte de aceasta cu două luni:

„... Dacă e vorba de o investiție, ale cărei roade le-am putea culege într-un viitor, n'ar fi oare mai cu cale să pornim: nu de la vârful cu moț al standardizării; ci de la refacerea temeliiilor agriculturii, pentru a-i da peste tot o mai mare rentabilitate?”

Uniunea Sindicatelor Agricole confirmă aproape verbal tot ce am spus noi.

Uniunea sindicatelor agricole este de sigur factorul cel mai competent pentru a spune un cuvânt în chestiunea standardizării. Cui vrea să folosească această minunăție standardizare, dacă nu producției agricole?

Cuvântul organizației celei mai autorizate a agriculturii a fost rostit și nu avem nici o bucurie să constatăm că Uniunea Sindicatelor Agricole confirmă aproape din cuvânt tot ce am spus noi despre neoportunitatea și inutilitatea standardizării în împrejurările actuale. Din contra, am fi bucuroși dacă am avea de ce să ne schimbăm părerea și să pu'em proclama triumfători, că suntem foarte bine înzestrați și pregătiți pentru standardizare.

Dar să dăm cuvântul Uniunii Sindicatelor Agricole.

Memoriul Sindicatelor Agricole.

Comitetul Uniunii centrale a sindicatelor agricole s'a întrunit la sediul acestei instituții, spre a lua atitudine față de noul proiect de lege al standardizării cerealelor, din discuțiile urmate, comitetul a căzut de acord asupra următoarelor puncte, cari vor fi prezentate într-un memoriu pe care Comitetul Uniunii îl va prezenta Ministrului.

Aplicarea standardizării este prematură și fără putință de realizare es'ăzi. Este prematură deoarece înainte de standardizare trebuie să realizăm curățirea cerealelor. Aceasta se obține prin răspândirea de sămânță aleasă și prin introducerea în număr mare, la țară a trioarelor și a vânturătorilor.

Standardizarea este fără putință de realizare deo rece lipsesc la locurile de producție magazii-silozuri, cari să perfecteze curățirea cerealelor și să permită transportul în comun.

Fără mijloace de curățire și de înmagazinare mecanică a cerealelor la locul de producție, clasificarea nu poate prezenta nici un interes pentru agricultori, căci înseamnă continuarea condițiilor actuale de transport, adică ducerea mărfii în afară împreună cu necurătențiile ei.

Fără magazii-silozuri la locul de producție nu se rezolvă nici chestiunea importantă a creditării și vânzării producției țărănești.

Pe de altă parte operația clasificării prezintă o latură foarte delicată.

Ea fiind de fapt o prețuire, agricultorii trebuie să aibe toate garanțiile pentru aplicarea ei obiectivă.

Pentru aceasta se cer două condițiuni: funcționari pricepuți și corecți și controlul direct al agriculturii. Prima condiție s'ar putea realiza cu timpul, iar cea de a doua numai când operația clasificării se va face în regiunile de producție, adică în magazii-silozuri, cari trebuiesc construite în gări și porturi.

Pentru toate aceste motive, comitetul Uniunii centrale a sindicatelor agricole este de părere că legea standardizării obligatorie să nu se înfăptuiască încă și toate mijloacele financiare să se concentreze pentru construirea de magazii-silozuri la locurile de producție, înființându-se în acest scop una s'au mai multe societăți.

Până când rețeaua de magazii-silozuri va fi realizată, agricultorii sunt de părere că se poate încerca o standardizare benevolă a cerealelor care intră în docurile statului

de la Brăila, Galați și Constanța; în mâna statului, adică să nu fie ei cer însă, ca administrația acestor docuri să rămână și mai înainte concesionate unei societăți particulare.

Reorganizăți a gyulafehérvári Banca Izvorult

A Banca Nationala a Banca Albina zsrójával 20 millió reeszkomptot adott a pénzüzetnek — Mezőgazdasági hitelekkel folyósít az átszervezett Izvorult

A kormány helytelen pénzpolitikája okozta általános pénzügyi krízis nemcsak a kisebbségi, de számos román pénzüzetet is válságba sodort. Erre a sorsra jutott Erdély egyik legrégebbi román pénzüzete is, a gyulafehérvári Izvorult S. A., amely az „Alba-Iulia” faipari vállalatnak nyújtott hitelek folytán két évvel ezelőtt váratlanul immobilizálódott.

Az Izvorult vezetőségének két évi szakadatlan munkája után azonban

a pénzüzet abba a helyzetbe jutott, hogy megint szilárdnak mondható.

A Banca Nationala szem előtt tartva a pénzüzetet muljtát és fontosságát a vármegye gazdasági, de főleg pénzügyi szempontjából, továbbá figyelembe véve a pénzüzetet jelentős aktívait és vagyonát, be'átta, hogy a válságból csak nagyobb visszeszámitolási hitel mentheti ki és ezért

a gyulafehérvári Izvorulnak 20 millió lej reeszkomptot folyósított, amelyet a Banca Albina zsríalt.

A Banca Nationala által nyújtott visszeszámitolási hitel első részle-

tét két hete folyósították a pénzüzetnek és az összeget sikerült is elhelyezni a vármegye földműves lakosságának körében. A pénzüzetet vezetősége egyébként elhatározta, hogy

olcsó hitelekkel fogja támogatni a földművelő lakosságot és ezen keresztül elősegíteni a mezőgazdaság intenzív fejlődését.

A pénzüzet prosperitásának biztos alapokra való helyezése érdekében

az igazgatóság úgy a központi intézetet, mint az Ighin, Tövis, Marosujvár, Alvinc és Zalatnán működő öt fiókintézetet reorganizálta.

A reorganizálással a régi klientela visszaszerzését is célozzák.

A Banca Nationalától kapott reeszkompt és az alapos reorganizálás folytán az Izvorul nagy lendületet véve halad azon az uton, amelyet megalakulásakor választott és elvitathatatlan érdemeket szerez Alsófehérvármegye mezőgazdasági életének szánálási munkájában.

Aprobarea târgului periodic de mostre din Cluj

După stăruințele repetate ale Camerei de Comerț din Cluj susținute și din partea Primăriei, Ministerul de Industrie și comerț a aprobat organizarea unui târg periodic de mostre în Cluj pe terenul dintre parcul orașului și râul Someș.

Dl Ioan Căciulă secretarul general al Camerei de Comerț și dl Richard Tuffli ajutor de primar, s'au întors pe la începutul săptămânei din București, aducând cu sine importanta decizie ministerială, pe care o reproducem aici:

Ministerul de Industrie și de Comerț No. 13032, 11 Febr. 1928.

Domnule Primar,

Răspunzând rapoartelor dv. din 12 Sept. 1927 și 9 Febr. a. c. avem onoare a vă încunoștința că Ministerul de Industrie pe baza art. 3 al. 13, litera B. din legea pentru reorganizarea Camerei de Comerț, a autorizat Camera de Comerț și de Industrie din Cluj să organizeze în acel oraș în cursul anului curent un târg de mostre național, cu caracter periodic, pe

terenul ce primăria s'a oferit a-l pune la dispoziția zisei Camere de Comerț.

Aducând aceasta la cunoștința dv. vă rugăm să binevoiți a da tot concursul necesar Camerei de Comerț și de Industrie pentru a-și atinge scopul urmărit.

Semnat: *Ministru.*

Mai rămâne, ca toți factorii chemați să dea o mână de ajutor pentru realizarea de fapt a unei instituții, care va contribui la prosperitatea orașului și în primul rând a industriei și a comerțului.

Orașul pune la dispoziție terenul prețios de 11 jug. cadastrale pe care se va instala târgul. Se vor face intervenții la Ministerul de lucrări publice, ca suma de 15 milioane lei destinată pentru regularizarea Someșului să o dea nu în trei ani, după cum era prevăzută, ci deodată.

Negreșit, se așteaptă, ca și comercianții și industriașii să-și dea contribuția lor pentru realizarea acestui proiect, menit a servi în primul rând interesele comerțului și industriei.

„Ardealul Economic

Erdélyi Közgazdaság

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat.

Redacția și Administrația:
Szerkesztőség és kiadóhivatal:

—: Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi szaklapja.
C L U J, Strada Minerva 7. Telefon: 4-44.

Director și răspunzător:
Igazgató és felelős szerk.:

Abonamente — Előfizetési árak:

in țară un an 1000, jumătate an 600 lei
belföldön egész évre 1000, félévre 600 lei

pt. străinătate:
külföldre: 1500 lei.

Anunțuri — Hirdetések:

Pagina I. a. cm² } 20 lei
Cimlapon I. old. cm²-ként } 20 lei

In text } 15 lei
Szövegdalon } 15 lei

Un sir garmond } 80 lei
Egy garmond sor } 80 lei

Produsele noastre forestiere sunt cerute în Ungaria

Două împrejurări favorabile pentru noi, ivite simultan în țările învecinate au contribuit, ca

lemnurile noastre să aibă perspective de bună primire în Ungaria.

Producția de lemn moale a Cehoslovaciei fiind reținută în întregime de piața germană, Cehoslovacia a neglijat cu totul piața Ungariei. De altă parte Polonia urcând tariful de căi ferate astfel, încât lemnul din Polonia devine cu 20% mai scump decât până acum pe piața Ungariei, atât lem-

nul de esență moale, cât și cel de esență tare dela noi poate să obțină prețuri convenabile pe piața ungurească și deja până în prezent

cererile sunt numeroase. Întrerinderile noastre forestiere sunt pregătite să satisfacă aceste cereri, dispunând de stocuri foarte importante.

De altfel se constată și o întărire a producției din partea exploataților noștri de păduri, cari vor să profite de această conjunctură favorabilă.

Situația cărților funduare din Transilvania

În săptămâna trecută s'a ținut la ministerul de justiție o consfătuire importantă cu privire la cărțile funduare din Transilvania, luând parte dl ministru Stelian Popescu, directorul general al justiției, dl Ioan Suciuc decanul baroului din Cluj, Ioan Pap și Stănescu președinți ai curților de apel din Cluj și Oradea.

Dl decan Ioan Suciuc a binevoit să ne dea următoarele informații: — S'a discutat în primul rând chestiunea tipografiei cărților funduare, atribuită prin deciziunea Consiliului de miniștri. Consiliului Superior legislativ, Advocății din Transilvania vor lupta pentru a nu ceda tipografia, pe care o consideră ca proprietatea lor exclusivă.

Dl ministru mi-a spus cu o deosebită bucurie, că a obținut 15 milioane lei pentru înzestrarea cărților funduare cu imprimările necesare. Suma aceasta este insuficientă, dat fiind că ar trebui angajat și plătit și personalul necesar pentru a accelera rezolvarea restanțelor enorme cari se găsesc la toate cărțile funduare. În Cluj stau ne rezolvate 13.000 de acte și se lucrează încă tot acte din 1926 și în

fiecare zi întră 8—900 acte noi. — Băncile din Cluj au oferit un ajutor lunar de 35.000 lei pentru angajarea personalului suplimentar, de care ar fi nevoie. Dl ministru ar fi dispus să accepte contribuția benevolă a băncilor; dar numai cu condiția, că atât întrebuințarea banilor, cât și activitatea personalului suplimentar să rămână sub controlul și sub ordinele organelor constituite ale justiției. Chestiunea a rămas astfel nerezolvată.

Ar fi de dorit, ca asemenea chestiuni arzătoare să fie tratate cu mai puțin formalism și de o parte și de alta. — Altfel între alătea moșe rămâne băiatul neîngrijit.

Ha Nagyváradra jön és jól akar étkezni nemulassa el felkeresni a **Színházi éttermet** A színház mellett

Banca Românească

Societate Anonimă -- București

Convocare.

Conform art. 50 și 54 din Statutele Bancii, se convoacă Adunare Generală Ordinară pentru ziua de Sâmbătă 25 Februarie 1928 ora 15:30.

Adunarea se va ține în localul Băncii Românești din Strada Smârdan No. 5 București.

Vor avea dreptul de a lua parte la Adunarea Generală, acționarii cari până în ziua de 20 Februarie 1928 inclusiv, vor fi depus acțiunile la Sediul Băncii, la Sucursalele ei, la Banca Iașilor din Iași, la Banca Bacăului din Bacău, la Banca Dunărea Românească din Brăila, la Banca Creditul Prahovei din Ploiești la Banca Râmnicului din R.-Vâlcea.

Adunarea Generală Ordinară va fi legal constituită când acționarii sau mandatarii prezenți vor reprezenta o pătrime din capitalul social.

ACTIV

Bilanț general încheiat la 31 Decembrie 1927

	Lei
Cassa — — — — —	233.379.282
Efecte publice și acțiuni — — — — —	278.220.901
Portofoliu { Efecte de primit — — — — —	699.572.340
{ Efecte ct. crt. — — — — —	1.407.648.383
Conturi curente — — — — —	2.103.464.020
Imobile — — — — —	70.000.009
Mobilier și Casse de fer — — — — —	1
Diverse conturi — — — — —	6.612.402
Casa de Pensii și Ajutoare a funcț. Băncii: Efecte Publ. val. nom. — — — — —	24.441.500
	3.391.248.946
Conturi de ordine:	
Depozite de titluri — — — — —	879.843.074
Mărfuri, garanții, ipoteci, cesiuni etc. — — — — —	1.886.832.783
Cauțiuni de gestiune — — — — —	555.000
Efecte cont curent — — — — —	1.407.648.383
Efecte spre încasare — — — — —	299.962.308
Acreditiv — — — — —	70.951.326
Scrisori de { în lei — — — — —	60.557.385
garanție { în valuta străină = lei — — — — —	43.255.884
	103.813.269

DEBIT

Contul de profit și pierdere Încheiat la Decembrie 1927

	Lei
Cheltuieli { Salarii și gratif — — — — —	91.718.742
Generale { Diverse — — — — —	31.440.073
Amortizări { la imobile — — — — —	4.250.168
{ la creanțe — — — — —	14.453.373
	18.708.541
Beneficiu net:	
Raport din 1926 — — — — —	486.451
pe anul 1927 — — — — —	116.135.420
	116.621.871
	258.485.227

PASIV

	Lei
Capital — — — — —	280.000.000
Fond de rezervă — — — — —	183.172.916
Fond pentru construirea Palatului Băncii — — — — —	30.000.000
Casa de Pensii și Ajutoare a funcț. Băncii: Efecte Publ. val. nom. — — — — —	24.441.500
Numerar — — — — —	28.369.700
Asajamente pentru efecte reescontate la B. N. R. — — — — —	260.867.306
Conturi curente și depuneri — — — — —	2.372.665.044
Dividende nereclamate — — — — —	3.886.450
Diverse conturi — — — — —	115.665.659
Beneficil net { raport din 1926 — — — — —	486.451
{ pe anul 1927 — — — — —	116.135.420
	116.621.871
	3.391.248.949
Conturi de ordine:	
Depunători de titluri — — — — —	879.843.074
Depunători de mărfuri, ipoteci, cesiuni, etc. — — — — —	1.886.832.783
Depunători de cauțiuni de gestiune — — — — —	555.000
Depunători de efecte cont curent — — — — —	1.407.648.383
Depunători de efecte spre încasare — — — — —	299.962.308
Creditor pentru acreditiv — — — — —	70.951.326
Creditori pentru { în lei — — — — —	60.557.385
cris. de garanția { în valută străină = lei — — — — —	43.255.884
	103.812.269

CREDIT

	Lei
Raport din 1926 — — — — —	486.451
Diverse beneficii din: dobânzi, comisioane, devize, venitul efectelor publice, etc. — — — — —	257.998.776
	258.485.227

Vice-Președinte, Dr. G. I. STOICESCU

Director general, N. P. ȘTEFĂNESCU

Contabilitatea: Inspector General, DEM. CONSTANTINESCU

Am verificat prezentul Bilanț și cont conform art. 186 din codul comercial și l'am găsit în concordanță cu registrele.

Cenzori: D. GHERMANY, ELEUT. G. IONESCU, ȘTEFAN C. IOAN, D. MATAK, I. PURCĂREANU

Mérlegkritika

A Banca Albina betétállománya meghaladja a háromnegyed milliárd lejt

Az „Albina” Takaré- és Hitelintézet, Sibiu, az erdélyi románság 1876 óta működő legnagyobb bankja az elmúlt esztendőben 50 millió lej alap- és 42 millió 840 ezer 589 lej tartalék tőke mellett 25 millió 501 ezer 135 lej tiszta nyereséget ért el.

A számadatok újabb fejlődésről számolnak be, amely tény annál értékesebb az intézetre, minél nagyobb mértékben igyekeznek az okirályság bankjai az erdélyi piacot a maguk számára megszerezni. Az erdélyi románság hűségesen kitart az „Albina” Takaré- és Hitelintézet mellett, annak ellenére, hogy a bukaresti pénzügyintézetek előnyösebb helyzetüknek fogva egy a betétekre, mint a kihelyezésekre lényegesen kedvezőbb feltételeket tudnak nyújtani. Az erdélyi románság hálás hűségét a 764 millió 516 ezer 412 lejes betéti és a 845 millió 797 ezer 710 lejes kihelyezési állomány juttatja teljes kifejezésre.

A Banca Marmorosch, Blank et Co 3 milliárddal alímentálta a gazdasági életet

A pénzügyintézet 80 milliót bocsátott az állam rendelkezésére

A legújabb korban, különösen az utóbbi évtizedekben a bankár szeizmográfyszerű érzékenységgel figyelte a világgazdaság és a működési terület képező gazdasági egység működését és annak legkisebb megmozdulásához és kilengéséhez azonnal alkalmazkodott. Ma már a bankár irányítja az eseményeket és megnyilatkozásait mikroszkópi vizsgálatnak vetik alá, hogy annak alapján állíthassa össze minden egyes gazdasági alany és faktor a maga üzleti programját.

A világgazdaság ugyanolyan módon oszlik üzletágakra, mint az áruval foglalkozó gazdálkodás. Van, aki a pénzt konzerválja, van, aki annak forgalombahozatalával foglalkozik. Feltétlenül fontos azoknak a szerepe, akik a konzerválást tüzték ki feladatuk, ezeknek a működése azonban elsősorban a múlt tapasztalatai alapján a jövőben előreláthatólag bekövetkező eseményekre való felkészültségre vonatkozik, ezeknek működése azonban sohasem bír olyan tájékoztató erővel, mint a másik oldalon álló azon pénzkereskedő, akiknek egyetlen céljuk van: a pénzkereslet és kínálat viszonyát szabályozni azzal, hogy ahol pénzfelesleg van, onnan odaviszi a tőkét, ahol a gazdálkodók megfelelő tőkehiány folytán nem tudnak megfelelő módon beilleszkedni az illető gazdasági egység munkájába.

Mindkét munka hatalmas felkészültséget, szervezettséget, tudást, tapasztalatot és kiváló szakembereket igényel, aminek természetes következménye az, hogy az egyes gazdasági egységekben mindegyik pénzkereskedő azon az oldalon fejtette ki működését, ahol a legnagyobb rátermettséget és üzleti lehetőséget érezte. Ebből a törekvésből alakult ki egyik oldalon a takarékpénztár, a másik oldalon a bank fogalma. A bank min-

Az 1 milliárd 518 millió 34 ezer 115 lejes mérlegforgalom legfeltünőbb tétele az 57 millió 533 ezer 800 lejes, a Banca Nationala által nyújtott visszleszámitolási hitel, amely az anyaország hálájának egyik kifejezési módja és erősen különbözik a Jegybank általánosan használt és a reszskompra vonatkozó erdélyi kulcsától.

A rendelkezési pénztárkészlet 86 millió 873 ezer 664 lejes összege az intézet mobilitását, az ingatlanok és értékpapírok 76 millió 731 ezer 618 lejes összege, valamint a teljesen leirt berendezés latenciáinak nagy értékeit, az 508 millió 609 ezer 501 lejes rendelkezési számla bankári jellegét, a 10 millió 155 ezer lejes tisztviselői nyugdíjalap az igazgatóság szociális érzékét, a 6 millió 118 ezer 345 lejes amerikai diszpozíciós tétel pedig a pénzügyintézetnek az új hazában élő románok előtt való népszerűségét és bizalmát igazolják.

denkor a legnagyobb érzékenységet tanusította a gazdasági eseményekkel szemben és minden egyes tranzakciónál a gazdasági faktorok a bankár véleményétől tették függővé elhatározásait. Ugy is mondhatnánk, hogy a gazdasági faktor a takarékpénztártól kapott tőkét a bankár tanácsai, utmutatási alapján, irányítása, esetleg ellenőrzése mellett használta fel.

A Banca Marmorosch, Blank & Co. S. A. Bucuresti, a bankári szerepet vállalta Romániában. Ennek a szerepnek teljes mértékben való betöltését igazolja az elmúlt év most közölt mérlege.

Az intézet 125 millió lej alap- és 275 millió lej tartaléktőkével, összesen 3 milliárd 783 millió 980 ezer 947 lej 38 bani aktív vagyontétel mellett 54 millió 366 ezer 748 lej 44 bani tiszta nyereséget ért el. Ez az eredmény a saját tőkék 13 és félszázalékos jövedelmezőségét jelenti és az intézet bankári működésének feltétlen szoliditását fejezi ki. Ez a szoliditás még fokozottabb mértékben nyilvánul meg az összforgalommal való vonatkozásban, amelyben az eredmény másfélszázaléknak felel meg.

A felesleges tőkék összegyűjtése 1 milliárd 958 millió 856 ezer 29 lej 85 banis eredménnyel járt, ezenkívül folyószámlai összeköttetés alapján 1 milliárd 264 millió 264 ezer 313 lej 96 bani és visszleszámitolás útján 567 millió 298 ezer 744 lej állott rendelkezésére, mely összegekből 2 milliárd 789 millió 546 ezer 332 lejjel alímentálta a gazdasági életet, az államnak pedig 79 millió 150 ezer 738 lejt bocsátott rendelkezésére.

A Banca Marmorosch elsősorban a magángazdaságnál kívánja bankári működését kifejezteni és ez adja magyarázatát annak a lépésnek, amely

az állammal kapcsolatos előleg- és kölcsönügyletekre vonatkoznak. Az utóbbi években állandóan 150 millió lej körül mozgott az az összeg, melyet kincstári, különösen CFR honokra folyósított és fokozatosan eszközt az intézet ezt az üzletágat, amely valószínűleg a Marmorosch-szoliditás mellett sem érte el a redukált rentabilitás színvonalát.

Az intézet latenstartalékait a leértékelt 95 millió 833 ezer 279 lej 40 banis értékpapír, a 774 millió 337 ezer 99 lej 56 banis, pénzügyintézetknél és vállalatoknál levő érdekeltségi, a 111 millió 423 ezer 113 lej 85 banis ingatlan és 20 lejes lettári tétel ez év-

A Banca Românească S. A. mérlege Románia gazdasági és pénzügyi helyzetének tükré

Románia történelmi multu pártjának a politikai ellenfelek által is elismert európai koncepciójú megalapítója és vezére, a közelmúltban elhunyt Bratianu Ionel a pártkeretek megállapításánál feltétlen szükségét érezte annak, hogy mögötte és pártja mögött olyan gazdasági szervezethez álljon, mely kihangsúlyozni tudja a párt erejét azokban az időközökben is, midőn átmenetileg más politikai pártnek engedi át az ország kormányzását. Ebből az elgondolásból született meg az a bank, amely ma már az ország első vezető és legnagyobb bankja: a Banca Românească Societate Anonimă București.

Ma már nincs olyan állami vagy országos jelentőségű magángazdasági akció, amelyben ez a bank akár közvetve, akár közvetlenül részt ne venne. A Bratianu Ionel és Vintila által megállapított kereteket a bank már a múltban teljesen kitöltötte, ezzel azonban a program még nem került teljes kivételre; ipari és kereskedelmi hálózatot teremtett magának a Banca Românească és ha akár a petroléum, akár a gabona, vagy a vas, fa, mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi vonatkozásaiban valami történik: az indító vagy átkapcsoló kerék a Banca Românească, sőt ha a külföld romániai relációju tranzakciót tervez, teljes mértékben figyelemmel van ennek a banknak a szerepére.

Ily körülmények között minden esztendőben a legnagyobb érdeklődéssel várják belföldön és külföldön a bank mérlegét, amely — mondhatni — az ország egy évi gazdálkodásának tükré is. Számszerűleg következőkben számol be a mérleg az 1927. esztendő üzleti eredményeiről és forgalmáról:

A betétállomány 2 milliárd 372 millió 665 ezer 44 lej volt, ezzel szemben váltókra 699 millió 572 ezer 340 lejt, folyószámlákra 2 milliárd 103 millió 464 ezer 20 lejt bocsátott a hitelintézet rendelkezésére. A Jegybanknál 260 millió 867 ezer 306 lej visszleszámitolási hitelt vett igénybe, amely tétel a függetlenítési szándék bizonyos mértékű kifejezője, mert az 1926. évi mérleg adataival összehasonlítva több mint háromnegyedmilliárdos csökkenés állapítható meg.

Miután az intézet minden üzletágban nagy mértékű fejlődésről számol be, — akár a mérleg, akár a veszteség-nyereség számla hatalmas számoszlopait vizsgáljuk, — azt kell megállapítani, hogy az intézet, mely a mult évhez képest a Jegybanknál élvezett visszleszámitolási hitelt akár a kétszeresére is felemelhette volna, az 1927. évben csakis oly mértékben vette ezt igénybe, amilyen mértékben a mult évi program keretűlviteléhez feltétlenül szüksége volt.

A 280 millió lej alap- és 213 millió 172 ezer 916 lej tartaléktőke a 258 millió 485 ezer 227 lej bruttó nyereségből az 1926. évi

ben is nagy mértékben fokozta és a pénzügyintézet részvényei tőzsdéi árfolyama megállapításának főeredője.

A bankári jellegű legteljesebb mértékben kidomborítja a mérleg „Cassa” tétele, amely szerint az intézet 1 és egyharmad milliárdon felüli összeggel állhat bármikor a hozzá bizalommal forduló tőkeigénylőknek rendelkezésére és mindenkor a relative legolcsóbb kamattétel és a legszolidabb feltételek mellett segít az akut pénzügyi nyomon, mely az egyéni okokból származó hibákon kívül legfőbb okozója az évek óta tartó gazdasági válságnak.

486 ezer 451 lej nyereségáthozat beszámításával 116 millió 621 ezer 871 lej, vagyis 22 százalékos tiszta nyereséget eredményezett. Ez a horribilisan magas eredmény önkéntelenül is a készülő banktörvényre tereli figyelmünket, amelynek alapelve az, hogy csakis a koncentrált mammutbankok intézhetik az ország pénzügyeit, mert a pénzügyi háborúkban is csak a nagy egységek dönthetik el a harc eredményét.

Lehetünk ezzel ellentétes véleményen, azt azonban semmi esetre sem vitathatjuk el ettől az intézettől, hogy az elért eredmény tökéletes szervezetszerűség, tökéletes kihasználásának az érdekelteket feltétlenül és minden tekintetben kielégítő számszerű és lényegi kifejezője.

A jövőre vonatkozólag pedig a pénztári készlet negyedmilliárdos összege az intézet további akcióit involválja magában, mert ez a tétel azt fejezi ki, hogy ebben az évben az intézet már eddig is óriási mértékű működését továbbra is fokozni kívánja.

A gyulafehérvári Kereskedelmi Bank Rt. tőkeemelésre készül

A gyulafehérvári Kereskedelmi Bank Részvénytársaság 1927. évi mérlege 2 millió lej alap- és 2 millió 658 ezer 347 lej 35 bani tartaléktőke mellett 791 ezer 547 lej 76 bani tiszta nyereséget, tehát 17 százalékos jövedelmezőséget mutat ki. A bank 38 millió 611 ezer 716 lej 57 bani betétet kezel, míg kihelyezéseinek összege váltóra 15 millió 298 ezer 742 lej 75 bani, folyószámlára 27 millió 250 ezer 117 lej 75 bani volt. Az igazgatóság a 2 millió lejes alaptőkét 10 millió lejre kívánja emeltetni, mely szándékból érthető a 9 millió 537 ezer 960 lej 18 banis pénztári és rendelkezési készlet. Az értékpapír állomány és berendezés ugyanolyan összegben szerepel, mint az 1926. esztendőben, az ingatlanok azonban 200 ezer redukált értéket mutatnak.

Gazdát cserélt a temesvári Szőnyeg- és Diszitményárugyár Rt. A temesvári Fabrica de Coșoare și Tesături pentru Decorații S. p. A. részvénytársaság gazdát cserélt. A vállalat főrészvényesei Rothbart Jakab, Gubi Armin, Stein Ferenc, Lázár Livius, Czapp Gyula, Puticiu Octavian, Merkle Károly és Volatsek Jenő kezében volt, akik azt Fischer Dávid, Salamon Viktor és József, Kaufmann Lipót, Karpelesz Pál, Antal Imre dr., Diamant Emil és Salamon Károlynak engedték át.

DIANA sós borszesz, vezérképviselőt „GEA” KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, TIMIȘOARA.

Banca și Cassa de Economie
Fuzionată Societate Anonimă —
Oradea

Convocare

Domnii acționari sunt invitați la
adunarea gener. ordinară
a acționarilor băncii fixată în ziua
de 25 Februarie 1928 ora 11^{1/2} a.
m. în localul propriu (Piața Re-
gina Maria No. 4).

Pentru a lua parte la vot Domnii
acționari trebuie să depună acți-
unile până cel mai târziu la 24
Februarie a. c. orele 12 a. m. la
Cassieria Institutului sau la firma
Marcus Pincas & Co. din Bucu-
rești (Str. Mihai Vodă No. 11).

Ordinea de zi va fi următoarea:

1. a) Darea de seamă a Consiliului de Administrație și raportul cenzorilor pe 1927.

b) Aprobarea bilanțului și contului de profit și pierdere pe 1927.

c) Repartizarea beneficiului și descărcarea membrilor Consiliului de Administrație și a cenzorilor de gestiunea lor.

d) Retribuția cenzorilor.

2. Raportul asupra Fondului de Pensiuine.

3. Raportul asupra majorării capitalului social.

4. Alegerea Consiliului de Administrație conform statutelor.

5. Alegerea Consiliului de Cenzori conform statutelor.

6. Complectarea prin alegere a membrilor Comitetului.

7. Propuneri eventuale în conformitate cu prevederile statutelor.

Oradea, la 30 Ianuarie 1928.

Consiliul de Administrație.

Közgyűlési meghívó

Az Egyesült Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság nagyváradi bej. cég 1928. évi február hó 25-én délelőtt fél 12 órakor tartja saját üzleti helyiségében (Piața Regina Maria No. 4)

rendes évi közgyűlést,

amelyre a t. részvényesek azzal hivatnak meg, hogy a közgyűlésen csak oly részvényt lehet jogokat gyakorolni, amely a közgyűlést megelőző nap déli 12 óráig az intézet pénztáránál, vagy pedig a Pincas Marcus és Társa bukaresti cégnél (Str. Mihai Vodă No. 11) letételelt.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság jelentése az 1927. üzleti évről. Ezek kapcsán az elmúlt üzleti év zárszámadásainak, a mérleg nyereség- és veszteség-számlának előterjesztése. Határozathozatal ezek elfogadása, a mérleg megállapítása, a tiszta nyereség felosztása, a felügyelőbizottság díjazásának megállapítása és a felmentvények megadása tárgyában.

2. Jelentés a nyugdíjalap állásáról.

3. Jelentés az alaptőkeemelés megtörténtéről.

4. Az igazgatóságnak megválasztása az alapszabályok értelmében.

5. Felügyelőbizottsági tagok választása az alapszabályok értelmében.

6. A választmányból sorrend szerint kilépő tagok helyének betöltése választás útján.

7. Esetleges alapszabályszerinti indítványok.

Oradea, 1928. évi jan. hó 30-án.

Tisztelettel:

Az Igazgatóság.

Un contrasindicat al distilăriiilor de coniac, rum și licheururi din vechiul Regat. La inițiativa pornită din Timișoara pentru înființarea unei uniuni a distilăriiilor de rum, coniac și liqueur, distilăriiile din vechiul Regat au luat inițiativa înființării unui sindicat cu centrul în București. Dacă divergențele nu se vor aplană vom ajunge pe calea aceasta să avem două carteluri ale licheururilor.

Un contrasindicat al distilăriiilor de coniac, rum și licheururi din vechiul Regat. La inițiativa pornită din Timișoara pentru înființarea unei uniuni a distilăriiilor de rum, coniac și liqueur, distilăriiile din vechiul Regat au luat inițiativa înființării unui sindicat cu centrul în București. Dacă divergențele nu se vor aplană vom ajunge pe calea aceasta să avem două carteluri ale licheururilor.

Un contrasindicat al distilăriiilor de coniac, rum și licheururi din vechiul Regat. La inițiativa pornită din Timișoara pentru înființarea unei uniuni a distilăriiilor de rum, coniac și liqueur, distilăriiile din vechiul Regat au luat inițiativa înființării unui sindicat cu centrul în București. Dacă divergențele nu se vor aplană vom ajunge pe calea aceasta să avem două carteluri ale licheururilor.

Un contrasindicat al distilăriiilor de coniac, rum și licheururi din vechiul Regat. La inițiativa pornită din Timișoara pentru înființarea unei uniuni a distilăriiilor de rum, coniac și liqueur, distilăriiile din vechiul Regat au luat inițiativa înființării unui sindicat cu centrul în București. Dacă divergențele nu se vor aplană vom ajunge pe calea aceasta să avem două carteluri ale licheururilor.

Un contrasindicat al distilăriiilor de coniac, rum și licheururi din vechiul Regat. La inițiativa pornită din Timișoara pentru înființarea unei uniuni a distilăriiilor de rum, coniac și liqueur, distilăriiile din vechiul Regat au luat inițiativa înființării unui sindicat cu centrul în București. Dacă divergențele nu se vor aplană vom ajunge pe calea aceasta să avem două carteluri ale licheururilor.

Un contrasindicat al distilăriiilor de coniac, rum și licheururi din vechiul Regat. La inițiativa pornită din Timișoara pentru înființarea unei uniuni a distilăriiilor de rum, coniac și liqueur, distilăriiile din vechiul Regat au luat inițiativa înființării unui sindicat cu centrul în București. Dacă divergențele nu se vor aplană vom ajunge pe calea aceasta să avem două carteluri ale licheururilor.

Un contrasindicat al distilăriiilor de coniac, rum și licheururi din vechiul Regat. La inițiativa pornită din Timișoara pentru înființarea unei uniuni a distilăriiilor de rum, coniac și liqueur, distilăriiile din vechiul Regat au luat inițiativa înființării unui sindicat cu centrul în București. Dacă divergențele nu se vor aplană vom ajunge pe calea aceasta să avem două carteluri ale licheururilor.

Banca Centrală Șvăbească a decis sporirea capitalului social dela 20 milioane la 50 milioane

Banca Centrală Șvăbească își va ținea adunarea generală în 4 Martie. Acționarii vor avea prilejul de a sărbători un succes cu atât mai remarcabil, cu cât acest succes se produce într'un timp de criză și de prăbușiri — și vor fi desigur foarte mulțumiți să și voteze o dividendă de 30% cât a decis să propună consiliul de administrație al băncii. La un capital social de 20 milioane, profitul net este de 7 milioane 570 mii lei.

Depunerile au atins suma de jumătate miliard, sporind în ultimul an cu 132 milioane.

Raportul Consiliului de Administrație privește cu optimism spre viitor și consideră stabilizarea leului ca fapt sigur, așteptând ca stabilizarea să ne aducă normalizare și prosperitate.

Optimismole Băncii Centrale Șvăbești constrastează în mod radical cu pesimismole celorlalte rapoarte ale direcțiunii „Polgári Takarékpénztár” din Arad, care prevestea că vine prăpădul.

Félmilliárd lej a Sváb Központi Bank Rt. betétállománya

Ötvenmillióra emelik a pénztintézet alaptőkéjét — A részvényesek 30 százalék osztalékot kapnak

A temesvári, Sváb Központi Bank Rt. igazgatósága a napokban tartotta meg mérlegmegállapító ülését, amely elhatározta, hogy az intézet közgyűlését március 4-re hívják össze. Azok a számok, amelyeket ez a mérleg mutat, azt igazolják, hogy a Sváb Központi Bank Rt. túlnőtt a kisvárosi kereteken. Az intézet Klotz Ádám vezérigazgató és az egész igazgatóság céltudatos irányítása mellett az elmúlt évben hatalmas fejlődésen ment keresztül.

Betétállománya 132 millió lej-jel emelkedett és elérte a félmilliárd lejt, rentabilis, biztos bázison nyugvó kihitelezésének gerince a váltótárca 431 millió lejre rug.

Az összakтивák 723 millió lejre emelkedtek, míg az üzleti forgalom 37 milliárd lejt tett ki. Ennek a hatalmas forgalomnak biztos kamatoztatása a 7 millió 570 ezer

58 lej, ami a bank mint tiszta nyereséget kimutat.

Az intézet igazgatósága tekintettel van arra a hatalmas készsége, amellyel részvényesei minden körülmények között az intézet mögött állanak és ezért úgy határozott, hogy

30 százalékos osztalék kiutalását fogja a közgyűlésnek javasolni.

Az intézet emellett gondoskodott különben is erős tartalékjai és latenciái megerősítéséről is.

Az intézet ügyvezető igazgatósága a készülő évi jelentésében optimisztikusan fogja fel a jövőt.

Biztosra veszi a lej stabilizálását, amit a gazdasági fellendülés fog követni.

Ebben a reményben határozta el az igazgatóság az alapőkének 20 millió lejről 50 millió lejre való fel-emelését is, amelyre az 1928. év folyamán kerülne sor.

Moritz Drach wieni cég megvásárolta a Luna-forrás faipar felét

A wieni Moritz DRACH európai nevű cég megvásárolta a Luna forrás faipar részvénykontingensének felét. A vállalat 8000 hold kitermelendő bükk-erdő felett rendelkezik, amelynek kitermelése rövidesen kezdetét is veszi.

Legăturile de cale ferată ale Ardealului cu vechiul Regat

Di V. Șt. Iosif pledează în ziarul Universul o cauză de cea mai mare importanță pentru dezvoltarea vieții economice a țării:

Chestiunea legăturilor de cale ferată între Ardeal și vechiul Regat.

Dăm deplină dreptate dlui V. Șt. Iosif, că în zece ani dela Unire s'a făcut prea puțin aproape nimic pentru a desvolta rețeaua noastră

de căi ferate conform cerințelor, cari au luat naștere prin Unirea Ardealului cu țara mamă.

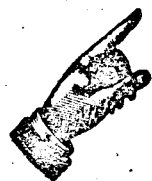
O importanță comercială a putu să câștige doar linia Galați—Târgu-Mureș. Dar întârzie prea mult lucrarea liniei Brașov—Teliu Buzeu, care ni-ar da legătura și cea mai scurtă și cea mai lesnicioasă a Ardealului cu porturile Galați și Brăila.

S'a tăiai un tunel important

A Sindicatul Spirtului S. A.

közírré teszi, hogy az

aradi, cluji és brașovi

eladási irodák (Oficiul de Vânzare) 1928. február hó 15-én megszűntek. Ezen időponttól kezdődőleg a fogyasztási szesz közvetlenül a szindikátusi raktárak fogják a vevőközönségnek kiszolgáltatni; a többi szeszfajta megrendelések átvételére a szindikátusi raktárkönyvelők jogosultak, azonban az ilyen megrendelések közvetlenül is beküldhetők, a

Sindicatul Spirtului S. A. központjához BUCUREȘTI, Strada Lipscani No. 110-112.

pentru această linie, care ar putea să aibă o prestațiune importantă dat fiind, că

s'ar înlătura sușul enorm, care reduce prestațiunea liniei Predeal și de altfel prea încărcată.

Deasemenea linia din Valea Jiului am dori să o vedem cât mai de grabă înfăptuindu-se pentru a ne deschide drumul cel mai scurt din centrul Ardealului, la Dunărea inferioară.

Să sperăm, că

aceste realizări atât de necesare schimbului de mărfuri în interior, precum și intensificării exportului vor forma în timpul cel mai apropiat o preocupare de căpetenie a factorilor hotărâtori, mai ales că pe aceste linii nu se cer lucrări propriu zise noi, decât pe distanțe scurte.

Informațiuni

Industria de păduri „Lomaș”. Importanța întreprinderii de exploatare de păduri „Lomaș” a cumpărat nu de mult o parte însemnată a exploatarei „Bistra”. Neobositul director al întreprinderii Lomaș dl Iuliu Stern a făcut un nou pas pentru a întinde și mai mult sfera de acțiune a exploatareii, care ocupă deja un loc de frunte în industria lemnului cumpărând ferestrăul cu 5 gatere al Industriei Lemnului din părțile sătmărene. „Lomaș” va demonta întreaga instalația, pentru a o întrebuiți în altă parte în vastele sale exploatare.

Industria Lemnului din Arad își va pune din nou în acțiune ferestrăul cu 5 gatere și fabrica de parchete fiind bine aprovizionată cu bușeni.

Cartelul rafineriilor de petrol. Rafineriile de petrol din Transilvania au încheiat săptămâna trecută un cartel cu tendința de a susține prețurile. Se așteaptă o scumpire cu 20% a petrolului rafinat.

Falimentul Băncii Asociate din Arad este inevitabil. Am arătat, că toate speranțele de aplanare a insolabilității Băncii Asociate s'au spulberat în vânt din cauza îndărăniciei creditorilor și a deponenților. Denunțurile la Parchet au început să curgă și ca urmare directorul general Kardon Aladár și directorii Ignatz György și dr. Éles Géza au fost deținuți.

HIREK

Farkas József, a Kamaryt és Meder vas- és műszaki cég temesvári fiókjának cégjegyzője. Kamaryt és Meder brassói vas- és műszaki cég temesvári fiókjához Farkas Józsefet cégjegyzőnek nevezték ki. Farkas József cégjegyzői jogosultságát a törvényszék bejegyezte.

A Banca Generala a Judetului Arad pénztintézet igazgatóságából PALCU Lázár és dr. MIRON Justin kiváltak.

Uj beltagok a temesvári Adler Hermann börgyárnál. Adler Hermann temesvári börgyár érdekeltségéből Országh Sándor kivált, helyébe Brettner Béla és Ausländer Lajos léptek.

Uj részvényesek a temesvári „Ufa” Gyógyáru Kereskedelmi Részvénytársaságnál. A temesvári „Ufa” Gyógyáru Kereskedelmi Rt. részvényérdekeltségében jelentős változás állott be, amennyiben a vállalatnál Albrecht Gusztáv, Jahner Rudolf, Roxin József, Crăciun Gyula, Weisz Sándor, Meisner Vilmos, Schweiger Gyula, Keller István, Popovici Valeriu, Ujfalușsy Viktor, Glesz József, Naegle Antal és Schneider Gyula érdekeltséget vállaltak.

Budapestre utazik?!

20% engedményt kap mint ezen lap előfizetője olcsó szobaárainkból, 10% engedményt kap olcsó éttermi árainkból. (Kitűnő házi konyha.) 5 pengót megtakarít autótaxi költséget, mert gyalog átjöhét egy perc alatt a pályaudvarról. OTTHON ERZI MAGÁT jól fűtött szobáinkban. Elsőrendű kiszolgálás, szigorúan családi jelleg. Saját érdeke ezen előny folytán, hogy okvetlenül nálunk szálljon meg

GRAND HOTEL PARK

nagyszállóda BUDAPEST, VIII., Baross-tér 10

A keleti pályaudvar érkezési oldalával szemben!

Autólakkokat

Email fehér és színes lakkokat, minden ipari célra - szükséges lakkokat és festékeket legjobban és legolcsóbban azonnal szállít

„LEDA” Rt. Lakkgyár

Timișoara.

Prima Fabrică de Electricitate Română S. A.

Első Romániai Elektromosgyár Rt.

Cluj-Kolozsvár, III., Strada Călugăriteilor No. 1.

(Apăca-utca, Erzsébet-fürdő.)

Saját gyártmányu szerelési és

magasfeszültségű anyagok. Mű-

szerek: Hartmann & Braun.

Szénkefék: Sächsische Dina-

mobürstenfabrik. Motorok:

Bayerische Motorenwerke

Adr. Telegr.: RELAIS. - Sürgöncim: RELAIS

Kolozsvári Takarékpénzt. és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7

Fiókjai: Dés, Dicső-szentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhely.

Saját tőkéi 77 millió lei

Affiliált intézetei:

Torda-aranyos vármegyei Takarékpénztár Rt. Tordán
Alsófehérmegyei Gazdasági Bank és Takarékp. Rt. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen és Sz.-Keresztúron, Szászrégenvidéki Takarékp. és Hitel Rt. Szászrégenben és Népbank Rt. Bánffyhadon

Minden bankügyletet legelőnyesebben véghez. — Engedélyezett rakktárai a vasút mellett!

Eredeti

„M. A. V.”

cséplők, DIESEL, BENZIN, PETROLEUM nyersolaj-

motorok

és locomobilok, több évi részletfizetésre kaphatók

„Gépvásárnál”

BRASSÓ,

Vasut utcai vám mellett!!

Fatma,

Arad, gyárt

mindennemű fehér és litografált bádogdobozokat, rézkilincset és ajtócsuklókat, különböző tömegekket ???

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET.

FONDAT IN ANUL 1812

J. SI C. KIMMEL S. P. A.

TIMISOARA

Instalație proprie pentru fabricarea:

TUICĂ, SLIVOVITZ ȘI COGNAC

Fabrică de licheruri

Fabrică de butoaie

Mare deposit de vinuri și țuică en gros!

Producerea lemnului
Industria lemnului
Comerțul lemnului

Despre toate fazele pieței Vă informează precis și la timp

A fatermelés
A faipar
A faterkeskedelem

minden fázisáról pontosan és részletesen számol be a

„LEMMUL”

„HOLZZEITUNG”

singura revistă forestieră bilunară din Ardeal care apare în românește, nemțește și ungurește. Toate evenimentele forestiere interne și externe, situația pieței, articole scrise de cei mai de seamă specialști, informațiuni etc. etc.

Revista fiind răspândită, rezultatul anunțurilor este sigur.

Redacția și administrația:

TIMIȘOARA, Piața Libertății 3.

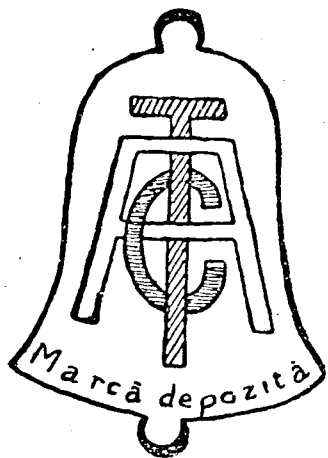
Red. din Cluj: — Kolozsvári szerkesztőség:

Cluj, Str. Minerva 7. Telefon: 4-44.

Erdély egyetlen román, német és magyar nyelven kéthetenként megjelenő szaklapja. A külföld és belföld összes szakmai eseményeiről, piaci helyzetéről és friss, szakemberek által írt cikkekben és riportokban tájékoztatja olvasó táborát.

A lap elterjedtsége biztosítja a hirdetések eredményét.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

„TACĂMUL“
FABRICĂ DE OBIECTE DE ARGINT
CLUJ, STR. NICOLAE IORGA 11a.

FABRICĂ: Tacămuri, servicii de masă,
obiecte de lux, etc. — Numai pentru revân-
zatori. Telefon 482.
DAȚI ATENȚIE MARCEI FABRICEI ! !

**Industria Textilă
Arădană Soc. A.**

Telefon:
7-58.

Cea mai mare fabrică
de Textile din Ardeal

Erdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon:
7-58.

**Aradi Textilgyár
Részvénytársaság**

**Ardealul Economic
Erdélyi Közgazdaság**

hirdetési árai:

Cimlapon cm²-ként Lei 20.—
Szöveg között cm²-
ként — — Lei 15.—
Többi hirdetési ol-
dalon — — Lei 10.—
Egy garmond sor Lei 80.—

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA, COMERȚ ȘI INDUSTRIE

Capital și Rezerve
Lei 62.100.000

Sediul Social: Satu-Mare

Sucursale:

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI MIHAI.

Afiliațiuni:

„UNIO“, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anonimă Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare.

Fondată la anul 1887.

Fondată la anul 1887.

VICTORIA

Institut de Credit și Economii S. A. Arad

Sucursale:

Chișineu-Criș, Șiria, Ineu,
Radna, Rovine, Bu'eni și
Aradul-Nou.

Agenții:

Săvârșin și Grănicerii

Capital și Fonduri proprii
Lei 50.000.000

Resurse Lei 500.000.000

Să ocupă cu toate afacerile bancare Are
legătură cu toate băncile din țară și cores-
pondenți în toate centrele mari ale lumii
Bancă autorizată pt. operațiuni de devize

Intreprindere proprie:

„NORA“

Fabrică de mățuri și perii în Arad

Schwäbische Zentralbank

Aktiengesellschaft, Temesvar

Tel.-Adr.: Schwabenbank. Gegründet 1895. Tel.-Adr.: Schwabenbank
Telef.: Bankabteilung 4, 255, 972. Devisenabteilung 1116, 1117, 1894, 1895

Aktienkapital Lei 20.000.000
Reservefond Lei 20.000.000
Spareinlagen ca Lei 375.000.000

Zentrale: Timisoara-Cetate, Piața Unirei (Domplatz, No. 9).
Wechselstube: Timisoara-Cetate, Str. Lonovics 1 (bischöfl. Palais).
Filiakassa: Timisoara-Josefin, Bul. Berthelot (Kossuthplatz) No. 9.
Timisoara-Fabrica, Piața Traian (Kossuthplatz) No. 3.

Filialen:

Alexanderhausen, Billed, Buziasch, Grosssanktnikolaus, Grosska-
roly, Hassfeld, Karansebesch, Lenaheim, Liebling, Lugosch,
Neupetsch, Neusankpeter, Perjamosch, Semlak, Tschanad, Tschene,
Vinga, Warjasch.

Exposituren:

Albrechtsflor, Altbeschenowa, Gertianosch, Grossjetscha, Johan-
nisfeld, Knez, Keglevich, Neusiedl, Ostern, Gross-Scham, Hodoni.
Günstige Verzinsung von Spareinlagen, kulante Durchführung aller
Bankgeschäfte, Kauf- u. Verkauf von Valuten u. Devisen Ausstellung
von Zollschechs.

Maschinenabteilung: Temesvar-Josefstadt Herrengasse (Str. I. C.
Bratianu) No. 1. —:—: Telephon 23-52.

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.
Fióköntézet: Dej-Dés, Jibou-Zsibó, Beclean-Bethlen

Saját tőkési **30** millió lej

Minden bankügyletet legelőnyösebben vé-
gez. — Engedélyezett devizahely. — At-
utalás a bel- és külföld bármely piacára.